

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

mes

**„Teadmussiirde pikaajalise programmi põllumajanduse,
toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ (riigihange nr
222076)**

LOOMAKASVATUSE VALDKONNA ARUANNE

2022. aasta I poolaasta kohta

Eesti Maaülikool,
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda,
Eesti Taimekasvatuse Instituut,
Eesti Toiduainetööstuse Liit,
Maaelu Edendamise Sihtasutus,
Mahepõllumajanduse Koostöökogu,
Põllumajandusuuringute Keskus.

Juuli 2022

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	2
Kokkuvõte 2022. a. I p/a planeeritud ja korraldatud tegevustest.....	3
Tagasiside kokkuvõte ja tulemuslikkuse analüüs	4
Tegevuste ülevaade: Eesti Maaülikool	6
Tegevuste ülevaade: EPKK.....	22
Tegevuste ülevaade: MES	33
Planeeritavad tegevused 2022. a. II poolaastal:	39

SISSEJUHATUS

„Teadmussiirde pikaajalise programmi põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ hankelepingu nr 222076/6 loomakasvatuse valdkonna tellimuse täitjad on Eesti Maaülikool, Maaelu Edendamise Sihtasutus ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda.

Teadmussiirde pikaajalise programmi loomakasvatuse valdkonna eesmärgiks on tõsta loomakasvatuse sektoris (v.a. vesiviljelus) tegelevate ettevõtjate ja töötajate teadmiste taset teemadel, mis on seotud põllumajandusloomade heaolu, bioturvalisuse ja taudiennetusega loomapidamises ehk sööda keemiline ja bioloogiline ohutus ning kvaliteet, head tootmis- ja hügieenitavad, ravimite vastutustundlik kasutamine, põllumajandusloomade aretus ja geneetiliste ressursside säilitamine, põllumajandusloomade söötmine ja loomsete saaduste töötlemine.

2022. a tegevuste korraldamine jagati partnerite vahel alljärgnevalt:

- Konverentsid: EPKK, EMÜ
- Infopäevad: EPKK, EMÜ, MES
- Täiendkoolitused: EMÜ, MES
- Õpiringid, õppereisid ja ettevõtete külastused: EPKK, EMÜ, MES
- Teabematerjalid: EPKK

Loomakasvatuse valdkonna tellimuse 2022. aastaks kinnitas valdkonna nõukogu 18. novembril 2021. **Tellimuse täitmise eest vastutab ja valdkonna tegevusi koordineerib Eesti Põllumajandus- Kaubanduskoda (EPKK).**

2022. aastaks on tellitud 42 infopäeva, 7 konverentsi, 20 täienduskoolitust, 1 õpiring, 1 ettevõtte külastus, 2 siseriiklikku õppereisi ja 2 õppereisi välisriiki. Eeldatav maksumus kokku 392 000 eurot.

2022. a tegevused käivitusid planeeritult. Korraldatavate sündmuste info avaldati www.pikk.ee sündmuste kalendris ja partnerite kodulehtedel. Lisaks saadeti sihtgrupile kutsed e-maili teel. Paljude sündmuste teavitust jagati ka *Facebook*-s.

Kokkuvõte 2022. a. I p/a planeeritud ja korraldatud tegevustest

Esimesel poolaastal toimus kokku 17 infopäeva, 14 täiendkoolitust, 3 konverentsi, 1 ettevõtte külastus ja 1 siseriiklik õppereis ning ilmus ajakirja „Tõuloomakasvatus“ 2 numbrit.

JRK NR	INFOPÄEVAD	TEGEVUSE NIMETUS	TOIMUMISE KUUPÄEV	TÄITJA	OSALEJATE ARV
1	Infopäev veebis lektoritasuta stuudiota	Veterinaarravimi või ravimsööda kasutamisest loomade ravis	16.02.2022	EPKK	31
2	Infopäev ettevõtte külastusega 6 ak tundi	Lüpsihügieen ja piima kvaliteet	3.03.2022	MES	18
3	Infopäev veebis lektoritasuta stuudiota	Veterinaarravimi või ravimsööda kasutamisest loomade ravis	8.03.2022	EPKK	32
4	Infopäev veebis lektoritasuga	Udara hügieen ja tervis	29.03.2022	EMÜ	38
5	Infopäev veebis lektoritasuga	Veiste vaktsineerimine	30.03.2022	EMÜ	38
6	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Loomakasvatust mõjutavad kliimapolitiika arengud	31.03.2022	EPKK	28
7	Infopäev veebis lektoritasuga	Lüpsihügieen ja piima kvaliteet	14.04.2022	MES	13
8	Infopäev veebis lektoritasuga	Piimafarmide bioturvalisus	20.04.2022	EMÜ	21
9	Infopäev veebis lektoritasuga	Veiste aretus	25.04.2022	MES	33
10	Infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 3 ak tundi	Põllumajandusloomade aretus - lihaveisekasvatus	26.04.2022	EPKK	18
11	Infopäev veebis lektoritasuga	Sigade aafrika katk seapidajatele	5.05.2022	EMÜ	17
12	Infopäev veebis lektoritasuga	Silo tootmine põllumajandusloomadele	12.05.2022	EMÜ	29
13	Infopäev veebis lektoritasuga	Lüpsihügieen ja piima kvaliteet	12.05.2022	MES	16
14	Infopäev välislektoriga	Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena	15.06.2022	EPKK	20
15	Infopäev praktikaga	Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena (piimaveis)	16.06.2022	EPKK	13
16	Infopäev praktikaga	Veise heaolu praktiline hindamine	16.06.2022	EMÜ	15
17	Infopäev praktikaga	Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena (lihaveis)	17.06.2022	EPKK	12
	TÄIENDUSKOOLITUSED				
18	40-tunnine täienduskoolitus	Veiste kunstlik seemendamine I	10.-14.01.2022	EMÜ	11
19	40-tunnine täienduskoolitus	Veiste kunstlik seemendamine II	17.-21.01.2022	EMÜ	11
20	Ühepäevane täienduskoolitus	Hobuste pidamine ja heaolu	20.01.2022	EMÜ	60
21	Ühepäevane täienduskoolitus	Lüpsihügieen, piimakvaliteet	2.03.2022	MES	13
22	24- tunnine täienduskoolitus	Sõratervishoid (24 at)	02.-04.03.2022	EMÜ	10
23	Ühepäevane täienduskoolitus	Veiseliha esmane käitlemine	3.03.2022	MES	11
24	Ühepäevane täienduskoolitus	Lambaliha esmane käitlemine	4.03.2022	MES	11
25	Ühepäevane täienduskoolitus	Põllumajandusloomade transport vastavalt loomakaitseõuetele, pädevuskoolitus (8 at)	4.03.2022	EMÜ	20
26	Ühepäevane täienduskoolitus	Veiste sigimisprobleemid	24.03.2022	EMÜ	19
27	Ühepäevane täienduskoolitus	Veiste poegimise probleemid	5.04.2022	EMÜ	17

JRK NR	INFOPÄEVAD	TEGEVUSE NIMETUS	TOIMUMISE KUUPÄEV	TÄITJA	OSALEJATE ARV
28	Ühepäevane täienduskoolitus	Vasika tervis, käitumine ja heaolu	29.04.2022	EMÜ	31
29	Ühepäevane täienduskoolitus	Põllumajandusloomade heaolu: väikemäletsejad (kitsed)	17.05.2022	MES	13
30	Kahepäevane täienduskoolitus	Põllumajandusloomade tapatoimingute pädevuskoolitus	19.-20.05.2022	EMÜ	24
31	Ühepäevane täienduskoolitus	Põllumajandusloomade transport vastavalt loomakaitseõuetele, pädevuskoolitus (8 at)	17.06.2022	EMÜ	21
	KONVERENTSID				
32	Kahepäevane konverents mitme välislektoriga	Terve loom ja tervislik toit	02.-03.03.2022	EMÜ	319
33	Konverents mitme välislektoriga	Piimafoorum	7.04.2022	EPKK	117
34	Konverents mitme välislektoriga	Aretuskonverents	8.04.2022	EPKK	118
	ETTEVÖTTE KÜLASTUSED				
35	Ühe ettevõtte külastus siseriiklik	Põllumajandusloomade kasvatajate külastused	19.05.2022	MES	11
	ÕPPEREISID				
36	Õppereis siseriiklik, ühepäevane	Siseriiklik õppereis lihavesik kasvatajatele	25.05.2022	MES	15
	TEABEMATARJAL				
37	Ajakiri	Ajakiri Tõuloomakasvatus	II kvartal	EPKK	
38	Ajakiri	Ajakiri Tõuloomakasvatus	I kvartal	EPKK	
			KOKKU OSALES		1244

Tagasiside kokkuvõte ja tulemuslikkuse analüüs

Tagasisidet palusime elektroonilise tagasisidevormi kaudu, mille täitja jääb anonüümseks. Küsimusele, kus palusime hinnata infopäeva, täienduskoolituse või konverentsi üldist korraldust, (kohta, veebikeskkonda või videoülekanne kvaliteeti) vastati pigem „väga hea“ ja „hea“.

Kutsutud lektorid ja nende ettekannete sisu said samuti hindeks pigem „väga hea“ ja „hea“. Kõrgelt hinnati lektoreid, kelle ettekanne/loeng oli hästi ülesehitatud, kergesti jälgitav ja arusaadav ning kes kasutasid näiteks mingit andmevõrdlust või näitlikku fotomaterjali, mille tulemusel tekkis sundimatu arutelu ja osalejad olid aktiivsed ka küsimuste esitamisel. Hinde „rahuldav“ said mõned lektorid, kes ettekannet tehes teksti slaididelt lihtsalt maha lugesid.

Küsisime ka, kas ja kuidas kavatsesid osalejad omandatud teadmisi ja oskusi kasutada. Vastused olid järgmised:

- Teemad olid praktilised ja saab hästi oma töös kasutada;
- Kindlasti oli kasu suur ja aitab tööle läheneda teisest vaatenurgast;
- Oli nii teoreetilist kui praktilist õpet, mida saab kohe kasutada;
- Uusi teadmisi sain palju ja kavatsen neid oma töös ka rakendada;
- Arutelud ja praktika on see, mis teadmisi kinnistavad ja saan neid kindlasti töös kasutada;

- Oskan nüüd oma farmi loomi, töid ja tegemisi vaadata teise pilguga ja omandatud teadmisi rakendada;
- Meeldis teema ajakohasus, sain palju kasulikke ja töös rakendatavaid nõuandeid;

Palusime vastajatel märkida etteantud valikus ära teemad, mida peaksime tulevikus käsitlema.

Kõige vajalikumateks märgiti:

- Sõnniku käitlemine
- Silo käitlemine
- Mullatervis (sh mulla süsinikubilanss)
- Metaani (CH₄) heitmed loomakasvatusest
- Sõnnikuhoidlate renoveerimine ja rajamine
- Silohoidlate renoveerimine ja rajamine
- Silokile käitlemine
- Biometaani tootmine

Samuti palusime vabavastustena lisada teemad, mida soovitakse kuulata ka edaspidi.

Kokkuvõttes on oodatud:

- Loomakasvatust puudutav seadusandlus;
- Põllumajandusloomade (piimaveised, lihaveised, hobused, väikemäletsejad) heaolu;
- Kvaliteetne sööt ja selle olulisus;
- Tõuaretus ja geneetika (looma liigiti eraldi);
- Kõik, mis puudutab looma tervist (looma liigiti eraldi);
- Noorloomad – heaolu, söötmine, tervis;
- Bioturvalisus ja taudiennetus;
- Linnukasvatus;
- Mesindus;
- Uued tehnoloogiad ja digitaliseerimine;
- Koostöö (uurimisasutused, erialaliidud, tootjad);
- Valdkonda puudutavate uuringute tutvustus.

Küsimuse „Millisest allikast saite teate infopäeva, täienduskoolituse või konverentsi toimumise kohta?“ vastustest selgus, et kõige paremini (tähtsuse järjekorras) levib info

- otsepostituse kaudu EMÜ, MES ja EPKK listides;
- koostööpartnerite kaudu;
- erialaliitude kaudu;
- *Facebook-i* kaudu;
- Korraldajate kodulehelt;
- www.pikk.wv sündmuste kalendri kaudu.

Vastanute hinnangul ja kohal saadud tagasiside kohaselt täitsid eesmärgi ja vastasid ootustele nii korraldatud konverentsid, infopäevad ja täiendkoolitused, aga ka praktikaga infopäevad ja koolitused. Osalejad saavad omandatud teadmisi ja praktilisi oskusi vajadusel oma töös edaspidi kasutada.

Kahjuks vastab elektroonilistele tagasisideküsimustikele siiski suhteliselt väike osa tegevustes osalenutest. Püüame edaspidi rohkem selgitada, miks on tagasiside saamine korraldajatele oluline.

Tellimuse täitmisel tehti paar muudatust planeeritud kuupäeva osas.

- 13. märtsile planeeritud heaolukoolitus kitsekasvatajatele Andri-Peedo Talu OÜ-s toimus 17. mail. Põhjus – talu pereliikme haigestumine Covidisse;
- Väljakuulutatud praktikaga infopäeva „Veise heaolu praktiline hindamine“ toimumise aeg muutus seoses lektori töögraafiku muudatusega.

Tegevuste ülevaade: Eesti Maaülikool

Tegevus: „Veiste kunstlik seemendamine“ I osa (40-tunnine koolitus)

Aeg ja koht: 10.-14. jaanuaril 2022 Tartus Eesti Maaülikoolis

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/veiste-kunstlik-seemendamine-i-ja-ii-osa/>

Eesmärk: Omandada teoreetilisi teadmisi veiste kunstliku seemendamise tegelemiseks.

Osalejate arv: 11. Registreerus 12 osaleda soovijat, kuid kujunenud viirusolukord ei võimaldanud ühel registreerunud osalemist. Osalejate hulgas oli varasemalt juba teemaga tihedamalt kokku puutunud kui ka antud valdkonnas alustajaid. Üks osaleja oli praktilise poole omandanud varasemalt ja soovis ennast täiendada üksnes teoorias.

Lektorid: Jevgeni Kurõkin teadur, Andres Valdmann, Tanel-Taavi Bulitko, Eesti Tõuloomakasvatuse Ühistu juhatuse esimees, Ants Kavak, Kalle Kask dots, Toomas Raaper praktik

Teemad:

- Seemenduse ajalugu ja tähtsus
- Ejakulaadi hindamine
- Välistegurite mõju spermale
- Sperma lahjendamine sügavkülmutamiseks
- Sperma sügavkülmutamine, säilitamine ja hindamine
- Lehma suguorganite anatoomia, füsioloogia ja innatsükli regulatsioon
- Suguorganite ultrasonograafia
- Seemendusviisid ja meetodid
- Inna tunnused ja inna avastamine
- Inna stimuleerimine ja sünkroniseerimine
- Optimaalne seemendusaeg inna ajal ja pärast poegimist
- Seemendamisel tehtavad vead
- Suguselekteeritud sperma, seemendamine suguselekteeritud spermaga
- Ahtrus ja sigimatus
- Emaka kateteriseerimine

- Sagedasemad madala tiinestumise põhjused
- Tiinuse diagnoosimine
- Kunstliku seemenduse organisatsioon
- Seemendustehniku töö aspektid
- Suguorganite rektaalne uurimine
- Tiinuse rektaalne diagnoosimine
- Lehmade söötmine ja sigimine
- Emakapõletikud jm poegimisjärgsed haigused.

Koolituse kõik teemad on ettevalmistatuseks koolituse II-le osale farmides. Mitmete teemade puhul viidi ka esimeses osas loengutega paralleelselt läbi praktikume laboris. Maaülikooli lektoritele lisaks olid koolitusse kaasatud ka praktikud, kes tutvustasid kunstliku seemendamise organisatsiooni ja seemendustehniku töö igapäeva. Kõigi lektorite teadmisi ja esitust teema käsitlemisel hindasid osalejad väga kõrgelt.

Tegevus: „Veiste kunstlik seemendamine“ II osa (40-tunnine koolitus)

Aeg ja koht: 17.-21. jaanuaril 2022 Tartus Eesti Maaülikoolis

Eesmärk: Koolituse II osa eesmärk oli kinnistada omandatud teoreetilisi teadmisi praktikas.

Osalejate arv: 11.

10 osalejat olid samad, kes läbisid koolituse I osa. Üks osaleja oli end registreerinud ka I osale, kuid COVID-19 reeglid tal esimesel osal osalemist ei võimaldanud. Kuna tegemist oli huvilisega, kes lähiajal on üle võtmas seemendustehniku kohustusi vanemalt kolleegilt oma kodufarmis ning ilma igasuguse väljaõppeta oleks seda hoopis keerukam teha, otsustasime siiski ka tema praktilisse õppesse vastu võtta.

Praktilise õppe käigus külastati viit erinevat farmi. Osalejate poolt tagasisideks öeldi, et: Kõik oli hästi korraldatud ja lektorid olid head; Kõik lektorid olid suurepärased ja igaüks sai meie õpetada midagi uut.

Lektorid: Ants Kavak, Kalle Kask dots, Alar Onoper, Eesti Maaülikooli suurloomakliiniku loomaarst, produktiivloomakliiniku peaarst

Tagasiside:

1. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjalidega oli kõigega täiesti rahul 100 % osalejatest; Täiendavalt lisati: Super lektorid ja oskavad väga hästi asju lahti seletada; Lektorid olid head ja selgitasid materjali arusaadavalt; Hea ettevalmistus; Kõik mis õpetati oli väga asjakohane.
2. Kas koolituselt saite uusi teadmisi? 100 % sai olulisel määral.
3. Koolituse korraldusega 100 % oli kõigega väga rahul.
4. Info koolitusest jõudis osalejateni 25 % sai maaülikoolilt e-kirja; 25 % EMÜ kodulehelt; 50 % muu (kolleegilt).
5. Uutest teemadest sooviti: veiste transport; veiste haigused

KOKKUVÕTE: Veiste kunstlik seemendamine I ja II sa tegevus kulges planeeritult. Vajadus antud koolituse järgi on iga-aastane. Osaleda soovijate huvi on täiesti olemas ja uute spetsialistide väljaõpet on vaja. Siiski ei ole reaalne pakkuda Veiste kunstliku seemendamise koolitust üle ühe

toimumise aastas. Efektiivse praktika läbiviimine eeldab väikest gruppi ja praktiliseks õppeks sobilikke veiseid. Farmide vastuvõtuvõime antud teema puhul on piiratud.

Tegevus: „Hobuste pidamine ja heaolu“ (ühapäevane veebikoolitus)

Aeg ja koht: 20.01.2021 veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/veebikoolitus-hobuste-pidamine/>

Eesmärk: Omandada teadmisi hobuste tasakaalustatud söötmisest, hobuste heaolust ja dokumentatsiooni nõuetest.

Osalejate arv: 60 osalejat - Osalejate taust oli mõistagi sedavõrd suure auditooriumi puhul erinev. Olid esindatud hobusekasvatajate seltsi liikmed, veterinaarid, alustajad hobusepidajad ja juba tegevallide esindajad. Teema kõnetas väga paljusid ja kinnitas vajadust selle teema järgi.

Teemad ja lektorid:

- Hobuste söötmine - Kätlin Leisson (EMÜ)
- Hobuste heaolu ja pidamise nõuded - Maria Soonberg (EMÜ)
- Hobuste identifitseerimine - Piret Hommuk (PTA)
- Tegevuskoha registrisse kandmine ja hobuslase asukoha teatamine - Ülle Ahi (PRIA) ja Gerda Hermann (PRIA)

Sisu: Alustati hobuste söötmise teemaga. Lektor andis ülevaate hobuse seedesüsteemist ja tõi välja fakti, et hobusel ei ole võimalik sisse söödut välja oksendada. Arutleti, mis on vajalik normaalse organismi talitluse jaoks, milliseid söötasid ja söödaliseandeid hobustele anda. Uudiseks oli, et teravili ei ole hobusele hädavajalik sööt ning sellest võib tekkida palju terviseprobleeme. Söötmissüsteemi võeti kokku tõdemusega, et kui hobuseomanikud söödaksid hobuseid õigesti, oleks loomaarstidel selles sektoris töötu põli.

Koolitus jätkus heaolu teemaga, mis jäi liiga teoreetiliseks. Oleks soovinud põhjalikumalt ja rohkem praktilistele näidetele toetuvat käsitlust. Koolituse lõpuosas tutvustati seadusandluse ja registreerimise pidamise poolt. Käidi läbi uuendused ja tutvuti registrisse kannete tegemisega.

Tagasiside: 60 osalejast andis tagasisidet 28. Koolituse sisu, lektorite ja õppematerjalidega jäi 21,4% vastajatest „täiesti rahule“, 71,4 „rahule“. Uute teadmiste omandamise kohta vastas „sain olulisel määral“ 39,9% ja 53,6% vastas „pigem sain“ ja varem õpitut kinnistas 7,1% vastanutest. Koolituse korraldusega (suhtlus, info kätte saadavus, ajakava, veebikeskkond/auditoorium jmt.) „täiesti rahule“ 85,7% vastanutest ja „rahule“ 14,3%. Vt ka https://docs.google.com/forms/d/1z65tOZSZ_2La9maR89QGSILeq-NBx5ivMh3t7nJNQgg/edit#responses

Koolitussoovid: lindude pidamine, biogaasi tootmine, hobuste käsitlemine (looma kehakeele mõistmine jms), kõigil teemadel mis arendavad (aretus, tiinus, poegimine, varssadega seonduv), hobuste günekoloogia, raamatupidamine, hobused (käitumine, koolitamine, haigused ja nende ravi), geneetika), söötmisest süvitsi, loomade tervishoid ja põllumajandus, hobusekasvatuse teemad (noorhobuste kasvatuse, pidamistingimused, hilisemad tulemused spordis jne.), hobuste treenimine, kuidas hooldada ja tegeleda varsaga kuni märast võõrutamiseni välja ja ka sellega kaasnevad tegevused; aretusala seadusandlus ja PRIA toetustega seotud kohustused-nõuded jm; erinevad hobuslaste teemal olevad koolitused oleksid väga vajalikud. Vt ka

Teema: Konverents „Terve loom ja tervislik toit 2022“

Aeg ja koht: 02. ja 03.03.2022, Tartu Eesti Maaülikool; hübriid

Osavõtjate arv: 319

Eesmärk: Suurendada toidu- ja loomakasvatuse tegevate ettevõtjate ja töötajate teadmiste taset toiduhügieeni ja -tehnoloogia ning veterinaaria ja loomakasvatuse valdkonnas läbi uuemate teadustulemuste tutvustamise kaudu

Ürituse info veebilehel: <https://terveloomjatervisliktoit.ee/>

Õppekava kokkuvõte - <https://vl.emu.ee/et/teadusinfo/oppepaevad/terve-loom-ja-tervislik-toit-2022/>

Teemad ja lektorid:

2. MÄRTS – TERVISLIK TOIT

SESSIOON I

- Toiduohutuskultuuri kujundamine, säilitamine ja hindamine - Katrin Laikoja, EMÜ
- Põhimõtted veiseliha kvaliteedi arendamisel, muutes lihase geneetilist tausta ja söötmist – Liisa Keto, LUKE (Soome)
- Toiduraiskamisest ja jäätmetest toidutööstuse vaatenurgast - Triin Kõrgmaa, AS Salvest
- Hakklihatoodete riknemise pidurdamine taimsete tootmisjäakidega - Tõnu Püssa, EMÜ
- Lõunal postrite tutvustus

SESSIOON II

- Mikrobioloogilised ohud toidus - olukord Eestis ja EL-is - Mati Roasto, EMÜ
- Molekulaarsete meetodite kasutamine toiduainetööstuses – toiduohutuse juhtumiuuringu näitel - Mihkel Mäesaar, EMÜ
- Kompleksed kestvuskatsed toidu säilimisaja määramiseks – Julia Koskar, EMÜ, VTL
- Mahetoidukäitlejate toiduohutuse alase küsitluse tulemused - Elen Peetsmann, EMÜ Mahekeskus SA
- Fermenteeritud mustika-lutsernijoogi mõju enesetundele ja tervisenäitajatele - Merle Rätsep, BioCC
- Piimhappebakterite ja pärmseente elulemus lüofiliseeritud tatraleivajuuretistes - Liis Lutter, EMÜ

SESSIOON III

- Viimaseid T&A tegevuse tulemusi (2019-2022): ERA-Chair Valortech Eesti Maaülikoolis - Rajeev Bhat, EMÜ Valortech
- Pihlaka väärindamine kasutades uuenduslikke tehnoloogiaid - Viive Sarv, EMÜ Valortech
- Dieetkiud astelpajujäakidest – ekstraheerimine, optimeerimine ja rakendused - Shehzad Hussain, EMÜ Valortech
- Viinamarjakasvatuse tekkivate jääkide väärindamise võimalused - Reelika Rätsep, EMÜ Valortech
- Perspektiivikaid meetodeid kaeravalkude kasutamiseks toiduainetööstuses - Monica Nabil Gayed Ibrahim, EMÜ Valortech
- Toidutööstuse jäätmete ja kõrvalsaaduste säästev kasutamine loomasööda arendamiseks - Dunja Malenica, EMÜ Valortech

- Õlide eraldamine ebaküdoonia veini jäägist superkriitilise ekstraktsiooni abil - Sana Ben Othman, EMÜ Valortech
- Bioplasti tootmise võimalused Eesti toidutööstuse jäätmetest ja kõrvalsaadustest - Katrin Jõgi, EMÜ Valortech

3. MÄRTS – TERVE LOOM

SESSIOON I

- Loomakasvatus ja rohepoliitika - Riina Maruštšak, EPKK
- Hummuli Agro OÜ piimakarjakasvatusest süsiniku jalajälje vähendamise ja energiakriisi taustal - Are Selge, Hummuli Agro OÜ
- Piimatootmise, maakasutuse muutuse ja kasvuhoonegaaside heitkoguste seosed – Jelena Ariva, EMÜ
- Metaani produktsioon ja selle vähendamise võimalused veistel - Mohammad Ramin, Rootsi Põllumajandusülikool
- Suure piimatoodangu võlu ja valu - Andres Valdmann, EMÜ
- Lõunal postrite tutvustus

SESSIOON II

- ZnO free diet and biosecurity - Laurent Roger, DSM
- Seafarmide bioturvalisus salmonella perspektiivist Eestis - Arvo Viltrop, EMÜ
- Bioturvalisuse meetmed Salmonella kontaminatsiooni vastu Euroopa tapamajades - Tarmo Niine, EMÜ
- Vähendatud ZnO sisaldusega ratsiooni söötmine põrsastele - katsete tulemusi Eesti seakasvatusest - Varpo Vare, EMÜ

SESSIOON III

- Heintaimiku fungitsiididega töötlemise mõju silo fermentatsioonile ja mükotoksiinide sisaldusele - Andres Olt, EMÜ
- Nutikad väikemäletsejate pidamise tehnoloogiad - Peep Piirsalu, EMÜ
- Meemesilaste (*Apis mellifera* L.) talvise ja suvise hukkumise riskitegurid - Lea Tummeleht, EMÜ
- Parimate stendiettekanete välja kuulutamine – AS Dimedium

SESSIOON IV

- Toitumuse automaatse hindamise kasutamine söötmiskorralduse haldamisel piimafarmis - Hanno Jaakson, EMÜ
- Genoomhinnatud EPK ja EHF lehmikute geneetiline varieeruvus - Tõnu Põlluäär, EMÜ
- Piimalehmade praakimise põhjuste analüüs praakimisankeeti kasutades - Kerli Mõtus, EMÜ
- Vasikatalitajate suhtumine ja isikuomadused ning seos vasikate suremusega – Dagny-Alice Viidu, EMÜ

Välisloktorid:

- Liisa Keto, LUKE (Soome) <https://www.luke.fi/henkilosto/liisa-keto/>

- Mohammad Ramin, Rootsi Põllumajandusülikool (Umeå haru)
<https://www.slu.se/en/ew-cv/mohammad-ramin/>
- Laurent Roger, Marketing Manager SWINE EMEA DSM (Holland)

Tegevus ja selle tulemuste kirjeldus: Kahepäevane konverents hübriidvormis läbi viidud. Ettekanded toimusid vastavalt eelnevalt kinnitatud päevakavale. Osalejatele jagati ka konverentsi materjalid nii virtuaalselt kui saadeti erialaorganisatsioonidele. Samuti on juurdepääs konverentsi kogumikule ja slaididele konverentsi kodulehelt.

Osalejate tagasiside on positiivne, jäädgi rahule nii ettekannete kui organisatsioonilise poolega.

Tulemuslikkuse analüüs: Osalejate seas oli nii toiduainetööstuse inimesi kui praktikuid veterinaariast ja loomakasvatuse sektorist.

Registreerunud osalejaid kodulehel: 349

- kellest kohapeal osalejaid - 66
- kellest virtuaalselt osalejaid - 283
 - Unikaalseid osalejaid virtuaalsel platvormil – 262:
 - 2. märtsi vaatajad kokku - 185
 - 3. märtsi vaatajad kokku - 161

Tagasisidet toimunud hübriidkonverentsi kohta andis 54 osalejatest. Osalejatest 2/3 puhul vastavast konverents täielikult ootustele. Osalejad tõi tagasisides välja, et osalemise peamiseks eesmärkidest oli uute teadmiste saamine toiduteaduse ja loomateaduste valdkonnas, ettekannete kuulamine, uuringutega kursis olemine, silmaringi laiendamine jms.

Enim tõsteti esile ettekandeid, mis käitlesid toidu raiskamist, mikrobioloogilist ohutust ja toidukultuuri kujundamist. Teise päeva esinemistest aga piimaveiste toodangu ja tervise seoseid, põrsaste söötmist ja vasikatalitaja seos isendi tervisega.

Küsimusele tagasisidevormis, mida tuleks konverentsi puhul muuta, oli valdav vastus, et tuleval korral saaks kohapeal osaleda ning info teemade kohta oleks leitav varasemalt.

Soovid edasiseks ehk teemad, millele tulevikus keskenduda:

- TOIDUTEADUS = toidu säilivuse pikendamine, toidutööstuses jääkide kasutamine, toidu mikrobioloogia, toiduraiskamine, uued tehnoloogiad
- LOOMATEADUS = linnugripp, seakasvatuse teemad, mesindus, tõuaretus, veise sigivus, söötmise sõlmprobleemid, veterinaariast üldiselt

Tegevus: „Sõratervishoid“ (24- tunnine täienduskoolitus)

Aeg ja koht: 02.-04. märts 2022, teooriaõpe toimus veebikeskkonnas BigBlueButton (02.-03.03.2022) ja praktika toimus 04.03.2022 Eerika Farmis Märjal.

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/soratervishoid/2022-03-02/>

Eesmärk oli osata hinnata karja sõratervise olukorda ja koostada sõratervishoiualast tegevuskava, omandada esmaseid oskusi veiste ravivärkimisest.

Osalejate arv: 10 osalejat (koolitusele registreerus 12 osaleda soovijat, kuid COVID-19 piirangud ei võimaldanud kahel osalejal osalemist). Osalejate hulgas oli farmi töötajaid, loomakasvatuse spetsialist, loomaarst, müügidirektor, farmi omanik.

Lektorid: Helsingi Ülikooli doktorant ja loomaarst Hertta Pirkkalainen; praktikapäeval praktik Vahur Mahla PACAVS OÜ-st.

Teemad/sisu:

- Sõratervishoiu korraldamise tähtsus
- Sõra anatoomia
- Nakkuslikud ja mittenakkuslikud sõrahaigused
- Värkimise teooria ja tööohutus
- Farmis praktiline õpe - praktiline sõravärkimine surnud looma jalgadel.

Esimesed kaks õppepäeva toimusid veebiõppena. Hertta Pirkkalainen tegi sissejuhatuse sõrahaiguste majanduslikust mõjust – argumendist, mis iga farmi jaoks on äärmiselt oluline. Samm-sammult käidi läbi sõra anatoomia, nakkavad ja mittenakkavad sõrahaigused, sõrahaiguste ravi, sõravärkimise põhimõtted ja tööohutus, sõravärkija hügieeni ABC ning võimalused, kuidas oma karjas sõratervist loomadel jälgida. Veebiõpe oli läbi viidud mitmekesiselt, palju oli osalejaid kaasavaid küsitlusi, jutu ilmestamiseks fotosid, teemakohaseid videolõike, näiteid elust enesest. Teooria osast jäi kõrvu mõte, et – sõratervise koolituse valguses – lamav lehm on kullaallikas, sel ajal pole sõrale survet ja verevarustus on kõige parem. Teooria päevade jätkuks toimus praktiline õpe Eerika Farmis, kus tutvuti sõrapukiga ja harjutati sõravärkimist sõrgade peal.

Koolituse uuenenud maht 24 AT varasema 40 AT asemel õigustas ennast kõigiti. Osalejate arv olnuks suuremgi, kuid nii mõnegi koolitusest osa võtta soovija puhul sai takistuseks COVID-19 passi nõue.

Tagasiside: 10st osalejast andis tagasisidet 3. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjaliga jäid kõik 3 vastajat „täiesti rahule“ ning kõik omandasid ka uusi teadmisi. Vt https://docs.google.com/forms/d/1_xlcPHDiAGR-frFHHiU1d3Mu5Knq-6oLLQK9ix-mRwA/edit#responses

Koolitussoovid: Hobuste kabjahooldus, karja kasumlik juhtimine, söötmine.

Tegevus: „Põllumajandusloomade transport vastavalt loomakaitseõuetele“ (8-tunnine täienduskoolitus)

Aeg ja koht: 04. märts 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton

Osalejate arv: 20 osalejat (koolitusele registreerus 22 osaleda soovijat). Osalejate hulgas olid esindatud: talupidaja, autojuhid, mehhanisaator, ettevõtte juhatuse liikmed, farmijuhid.

Lektor: Terje Elias https://www.etis.ee/CV/Terje_Elias/est

Teemad/sisu:

- Seadusandlusest, mis kohaldub põllumajandusloomade ja lemmikloomade (koerad, kassid) transpordil;
- Erinevate põllumajandusloomade transpordinõuetest;

Veebiõpe oli läbi viidud mitmekülgsest. Alustati küsimusega, missugune riik on loomade heaolu küsimuse oma põhiseadusesse sisse kirjutanud – Saksamaa. Käsitleti eri loomaliikide transporti erinevate transpordivahenditega. Lektor lähenes teemale põhjalikult ja koostas osalejaid kaasavaid küsitlusi ning ilmestas loengut teemakohaste videodega. Koolitusel osalenu teab, millised loomad on sobivad transpordiks; Kuidas loomi veokisse aetakse ning kuidas neid võib grupeerida; Oskab märgata transportvahendite mitte sobivust ning teab mida on vaja erineva pikkusega transpordil veokite juures arvestada; Teab, kuidas tagada loomade heaolu transpordi kestel; Oskab täita teekonnalehti.

Koolitus lõppes testi sooritamise, 20-st osalejast sooritas testi positiivsele tulemusele 19.

Tagasiside: 20st osalejast andis tagasisidet 10. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjaliga jäi vastanutest „täiesti rahule“ 80% ja „rahule“ 20%. Uusi teadmisi „olulisel määral“ omandas 70% ja „pigem sai“ 30%. Koolituse korraldusega (suhtlus, info kätte saadavus, ajakava, veebikeskkond/auditoorium jmt.) jäi „täiesti rahule“ 70% ja „rahule“ 30% vastanutest.? Vt <https://docs.google.com/forms/d/1pWGuTCqw1PKhpox25VjniCWz1NTdCOoXEjBt15SW2q4/e/dit#responses>

Koolitussoovid: Lammaste kunstlik viljastamine farmis; Ülevaadet erinevatest laku- ja pangemineeraalidest (mis kellele sobib, mis keelatud, kes turustab jne); Lihatoodete käitlemine, transport ja säilitamine; Veiste(ga) käitumine.

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/sihtruhmale-tasuta-veebikoolitus-pollumajandusloomade-transport-vastavalt-loomakaitseuetele-padevuskoolitus/>

Tegevus: „Veiste sigimisprobleemid“ (ühapäevane koolitus)

Aeg ja koht: 24. märts 2022, Tartus Eesti Maaülikoolis ja paralleelselt veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/koolitus-veiste-sigimisprobleemid/>

Osalejate arv: 19 osalejat neist 9 veebis ja 10 auditooriumis. Tulemata jäi 4 osalejat, kes oma loobumisest ka teada ei andnud. Osalejate hulgas olid esindatud: päevakarjak, veterinaar, loomaart/farmijuhataja, loomakasvatuse spetsialist, loomaarst, loomakasvatusejuht, agronoom, müügiesindaja, talupidaja, seemendaja, loomaarsti abiline jne.

Lektor: Kalle Kask https://www.etis.ee/CV/Kalle_Kask_001/est

Teemad/sisu: algtõed piimaveiste sigimisprobleemidest (madal tiinestuvus, munasarjafunktsiooni häired, anöstrus, ainevahetusprobleemid) nende tekkepõhjustest, nende vältimise võimalustest ja ka lihtsamatest ravimetoodikatest nii individuaalse lehma kui ka karja tasandil.

Õpe oli algselt kavandatud üksnes auditoorselt, veebiharu oli pakutud varuinstrumendiks, just silmas pidades võimalikke COVID juhte, kuid lõpuks kujunes grupi jaotus enam-vähem pooleks. Mis omakorda annab tunnistust sellest, et sihtrühmas on kindel hulk osalejaid, kes eelistavadki veebiõpet auditoorsele õppele. Üle hulga aja oli see esimene koolitus, kus ei olnud enam vajalik auditoorses õppes COVID-19 passi kontroll, samas kehtis jätkuvalt maski kandmise nõue. Hübriidõpe sujus – klassis olid ja veebis õppijad olid kaasatud ning märkimisväärseid tehnilisi tõrkeid ette ei tulnud. Õppejõud käsitles piimaveiste sigimisprobleeme nagu madal tiinestuvus, munasarjafunktsiooni häired, anöstrus, ainevahetusprobleemid. Rääkis nende tekkepõhjustest,

vältimise võimalustest ja lihtsamatest ravimetoodikatest. Võrreldes veebiharuga olid klassis olijad igal juhul aktiivsemad küsijad.

Tagasiside: Korraldusele anti hinnanguks olen kõigea täiesti rahul või olen rahul. Õppejõule: Kalle Kask anti hinnanguks suurepärase ja samuti olen rahul. Lisatud oli veel: Aitäh, väga, väga hea loeng! Küsimusele, kas saite läbitud õppes uusi teadmisi vastati: pigem sain (mainitud korduvalt); tuletasin meelde; sain olulisel määral (mainitud kõige rohkem). Kuidas jõudis info koolitusest Teieni, vastati: sain e-kirja (mainitud korduvalt); Maaülikooli avatud ülikooli kodulehelt.

Koolitussoovid: Vasika kasvatus; Kinnisperioodi söötmine (mainitud korduvalt); Lihaveise pidamine, vaktsineerimine; Vasika kasvatus; Tervishoiualased koolitused; Aretus ja geneetika; Laudapraktika, mistahes piimakarjaga seotud teemal.

Tegevus: „Veiste vaktsineerimine“ (infopäev veebis)

Aeg ja koht: 30. märtsil 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton. Veebiõpe oli eeliseks mitmetele, kes muidu COVIDI tõttu poleks saanud infopäevast osa saada.

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-veebis-veiste-vaktsineerimine/>

Osalejate arv: 38, sh. 2 osalejat liitusid gruppi veel päris infopäeva hommikul. Registreerunud oli 42. Osalemas oli mitmekesine sihtrühm: Päevakarjak; Loomaarst; Veterinaararst; Talupidaja; Agronoom; Loomaarst (korduvalt); Loomaarsti abiline; Suurloomaarst; Loomakasvatusjuht; müügiesindaja; Põllumajandus- ja Toiduameti esindaja.

Lektor: Kerli Mõtus, [https://www.etis.ee/CV/Kerli M%C3%B5tus/est](https://www.etis.ee/CV/Kerli_M%C3%B5tus/est)

KOKKUVÕTE: Hakatuseks tõdeti, et immuunsus on kaitse, mis kaitseb looma nakatumise eest ehk eesmärk on saavutada sõbralik kooselu nakkustega. Jätkati immunoloogilise mälu ja antikehade taseme teemal, passiivse immuniseerimise teemal (ternespiim), räägiti ealistest aspektidest jpm. Lektor kasutas oma ettekandes ka professor Arvo Viltropi slaide (loomulikult kooskõlastatult autoriga).

Märksõnad, mis veel koolitusel kõlasid: vaktsiinide säilitamistingimused; jääkvirulentsus; vaktsiini ohutus ja efektiivsus; stress ja vaktsineerimine; erinevate vaktsiinide manustamine samaaegselt; gE ja gB antikehad jpm. Praktiku vaates tõi lektor välja, et vaktsiin on ühe telefonikõne kaugusel, kuid tegelikkuses saab kõik alguse diagnoosist ehk veel sellele eelnevalt läbimõeldud uuringutest. Vähemtähis ei ole vaktsiini korrektne manustamine. Lektor tutvustas farmides tehtud uuringuid, mis võrdlesid vaktsineerimist eri karjades ja veiste suremust sellest tulenevalt.

Tagasiside: 38 osalejast andis tagasisidet 7. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjaliga jäi vastanutest „täiesti rahule“ 85,7% ja „rahule“ 14,3%. Uusi teadmisi „olulisel määral“ omandas 71,4% ja „pigem sai“ 28,6%. Koolituse korraldusega (suhtlus, info kätte saadavus, ajakava, veebikeskkond/auditoorium jmt.) jäi „täiesti rahule“ 71,4% ja „rahule“ 28,6% vastanutest Vt https://docs.google.com/forms/d/1adz9QvkjHM1SLcMQuyt7qrMpcqgLS_cQU13vdxwEloo/edit#responses

Koolitussoovid: Vasikate haigused ja vaktsineerimine; Alati kui midagi uueneb (näiteks seadused) või on jagada praktilisi soovitusi, päevakorras olevatest probleemidest, katsetest,

uurimistest; mastiit; Koolitusi lammaste ja kitsede vaksineerimise teemal; Poegisteema; Veiste hingamisteede haiguste kompleks ja reaalsed tulemused farmides ennetustööde kasutamisel.

Ettekande lingid on avaldatud maaülikooli kodulehel

<https://avatudylikool.emu.ee/koolitused/sihtruhmale/tasuta-koolitused-pollumajanduse-toidu-ja-maamajanduse-valdkonnas/>

Tegevus: „Udara hügieen ja tervis“ (infopäev veebis)

Aeg ja koht: 29. märtsil 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-veebis-udara-hugieen-ja-tervis/>

Ettekande lingid <https://avatudylikool.emu.ee/koolitused/sihtruhmale/tasuta-koolitused-pollumajanduse-toidu-ja-maamajanduse-valdkonnas/>

Osalejad: Osales 38, kuigi algselt registreerunud oli rohkem, viimased liitujad tulid gruppi päris infopäeva hommikul. Osalejate tausta läbilõige oli väga kirju, olid esindatud päevakarjak, veterinaararst, juhtivpetsialist, loomaarst, loomakasvatusjuht, agronoom, müügiesindaja, lüpsja, suurloomaarst, loomaarsti abiline, veisekasvatusnõustaja, farmijuhataja.

Lektor: Piret Kalmus, https://www.etis.ee/CV/Piret_Kalmus/est

KOKKUVÕTE: Alustati tõdemusega, et iga lehm tahab olla terve. Inimese roll on toetada lehma enda kaitsevõimet. Farmis tuleks luua olukord, kus mikroobi tungimine läbi nisajuha udarasse on tehtud võimatuks. Udaratervis sõltub ABC-st – põhiküsimus on, kuidas saada lehma ümbritsev keskkond nii puhtaks, et seal mikroobid elada ei saaks? Lektor märkis, et tuleks hoida lahus kliinilised põletikud ja varjatud põletikud. Udarapõletik on üldiselt põhjustatud ühe mikroobi liigi poolt (mitte kombinatsioonis). Arutleti analüüsi aluseks võetavate andmete üle, millised andmed tõenduspõhiseks raviskeemi määramiseks sobivad. Räägiti, et palju sõltub somaatiliste rakkude arvust karjas. Mida väiksem on somaatiliste rakkude arv, seda väiksem on piima kao protsent, seda väiksem on piimast saamata jäänud tulu. Varjatud põletiku kulu on väga suur, mida ei pruugi tajuda igapäevaselt. Infopäeva lõpus arutati läbi küsimused mis veel ei olnud vastust saanud. Lektor kasutas osalejate aktiveerimiseks erinevaid veebikeskkonna poolt pakutavaid võimalusi.

Tagasiside: 38st osalejast andis tagasisidet 9. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjaliga jäi vastanutest „täiesti rahule“ 66,7% ja „rahule“ 33,3%. Uusi teadmisi „olulisel määral“ omandas 33,3% ja „pigem sai“ 55,6% ning „varem õpitut tuletas meelde“ 11,1%. Koolituse korraldusega (suhtlus, info kätte saadavus, ajakava, veebikeskkond/auditoorium jmt.) jäi „täiesti rahule“ 77,8% ja „rahule“ 22,2% vastanutest Vt <https://docs.google.com/forms/d/1TjW6aIVEyCldMgcO-WFLhOT2M0yqagMLTxMsdPhmro/edit#responses>

Koolitussoovid: EPJ teenus „Mastiit 16“; Kinnisperioodi aegsest ravist; Mastiidist täpsemalt, nõ jätkukoolitus udarahügieenile; Udaratervis kinnisperioodil; Jalgade probleemidest; Mastiidi tõrje plaani loomine, raviskeemid ja nende tõhususe hindamine; Mastiit ja robotlaut ja kuidas mastiiti robotlaudas ohjata.

Tegevus: „Veiste poegimisprobleemid“ (ühapäevane täiendkoolitus)

Aeg ja koht: 05. aprillil 2022, Tartus Eesti Maaülikoolis auditooriumis A 303 ja paralleelselt veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/koolitus-veiste-poegimisprobleemid/>

Osalejate arv: 17 osalejat neist 11 veebis ja 6 auditooriumis. Tulemata jäi 7 osalejat.

Osalemas oli mitmekesine sihtrühm: Päevakarjak; Loomakasvatusjuht; Agronoom; Mahetootja, loomakasvatus: lihaveised, maakari ja hobused; Loomaarst; Loomaarsti abiline; Talupidaja, spetsialist.

Lektor: Kalle Kask https://www.etis.ee/CV/Kalle_Kask_001/est

KOKKUVÕTE: Õpe oli algselt kavandatud üksnes auditoorselt, veebiharu oli pakutud varuinstrumendiks, just silmas pidades võimalikke COVID juhte, kuid lõpuks kujunes sellest kaalukam pool – veebis oli 2/3 osalejatest, veebiõppega ollakse väga ära harjunud ja Eesti erinevatest nurkadest kohale tulekut peetakse tülikaks. Selleks korraks olid COVID-19 piirangud maas, ei olnud COVID-19 passi nõuet ega maskikandmise kohustust. Kohaletulnud said lektorilt otse küsida ja seda võimalust kasutati ka aktiivselt. Veebiharus jälgijatelt tuli samuti küsimusi, kuid vähem.

Õppejõud käsitles sagedamini enne ja pärast poegimist esinevaid haigestumisi (poegimishalvatus, ketoos, emakapõletik, emakakeerd ja libediku paigaltnihkumine), nende tekkepõhjuseid, nende vältimise võimalusi ja raviküsimusi. Ettekanne oli esitatud innukalt ja arusaadavalt.

Tagasiside: Korraldusele anti hinnanguks olen kõigega täiesti rahul 5-l korral ja olen rahul ühel korral.

Õppejõule: Kalle Kask anti hinnanguks suurepärase 5-l korral ja hea ühel korral. Lisatud oli veel: Väga huvitav on kuulata, olen saanud uut infot, kõik selgitused on väga arusaadavad; Tubli! Sain teadmisi täpsustada erinevate aspektide puhul; Väga huvitav ja konstruktiivne õppepäev. Küsimusele, kas saite läbitud õppest uusi teadmisi vastati: pigem sain (mainitud ühel korral); tuletasin meelde (mainitud ühel korral); sain olulisel määral (mainitud 5-l korral). Lisati veel: Sain kõigile oma küsimustele vastused; Sain seniseid teadmisi täpsustada ja leidsin ka uusi teadmisi ja asju, millele tähelepanu pöörata. Kuidas jõudis info koolitusest Teieni, vastati: sain e-kirja (mainitud 4-l korral); Maaülikooli avatud ülikooli kodulehelt (mainitud korra); asendasin kedagi (mainitud korra). Küsimusele, mis teemal vajate veel koolitust vastati: aretus; sigimisteemad seotuna erinevate faktoritega.

Tegevus: „Piimafarmide bioturvalisus“ (infopäev veebis)

Aeg ja koht: 20. aprillil 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton

Osalejate arv: 21, üks osaleja kahjuks koolituspäeva hommikul pidi osalemisest loobuma.

Osalemas oli mitmekesine sihtrühm: veterinaararst, loomaarst, suurloomaarst; PTA esindaja; loomakasvatusjuht; farmijuhataja.

Lektorid:

- Kerli Mõtus https://www.etis.ee/CV/Kerli_M%C3%B5tus/est
- Piret Kalmus https://www.etis.ee/CV/Piret_Kalmus/est

KOKKUVÕTE: Kerli Mõtus alustas bioturvalisuse mastaabist ettekujutuse loomisega. Bioturvalisuse meetmed ei ole kallid, palju kallim on võitlus karjas leviva haiguspuhanguga. Bioturvalisuse ennetus ja ohjamise meetmed – need on farmipõhised ja see on meeskonnatöö tulemus. Bioturvalisus algab meeskonna loomisest ja karja uuringust, haiguste kaardistamisest, mis karjas esinevad - see mida ei ole, on vaja ennetada, mis on, seda on vaja ohjata. Nakkushaiguste uuringu tutvustus (2019 – 2020).

Jätkati välisbioturvalisuse teemal, kuidas nakkused karja tuuakse ning seejärel sisebioturvalisusest, st. nakkuste ohjamisest, mis farmis on olemas. Oluline on jälgida ka farmitöötajate kaitset farmis levivate nakkuste eest. Eesti bioturvalisuse praktikate tutvustus 120 karja näitel – milliseid meetmeid rakendatud on ja ülevaade nakkuste leviku ja meetmete rakendamise seoste analüüsist.

II pooles jätkus töö bioturvalisuse küsimustikuga (Piret Kalmus ja Kerli Mõtus), osalejatelt tuli vahetut tagasisidet ohuetappide lõikes nende endi farmi kohta. (Küsimustik oli ka osalejatele ette saadetud.) Jätkub aktiivne arutelu desoainete teemal – kas on riiklikult kehtestatud „parim“ vahend, mis on desoainete omadused ja kas külmas on nende mõju jätkuv, kust saab infot. Piret Kalmus jätkas bioturvalisuse kava loomise teemaga.

Tagasiside: 21 osalejast andis tagasiside 5. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjaliga jäi vastanutest „täiesti rahule“ 80% ja „rahule“ 20%. Uusi teadmisi „olulisel määral“ omandas 80% ja „pigem sai“ 20%. Koolituse korraldusega (suhtlus, info kättesaadavus, ajakava, veebikeskkond/auditoorium jmt.) jäi „täiesti rahule“ 80% ja „rahule“ 20% vastanutest. Vt <https://docs.google.com/forms/d/1yU3x07eDFgA1tzMA7as67RbnN5oczhmX8p0kLB9tZZ8/edit#responses>

Koolitussoovid: Hobuste aretus; lüpsmine; Lammaste ja lindude haigustest; Salmonella tõrje meetmetest (sigalad, veisefarmid).

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-veebis-piimafarmide-bioturvalisus/>

Tegevus: „Vasika tervis, käitumine ja heaolu“ (täiendkoolitus veebis)

Aeg ja koht: Tegevus toimus 29. aprillil 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/veebikoolitus-vasika-tervis-kaitumine-ja-heaolu-2/>

Osalejad: 31, registreerunud oli 41. Osalemas oli mitmekesine sihtrühm: veterinaararst, loomaarst, juhataja, müügiesindaja, põllumajandusjuht, päevakarjak, loomaarsti abiline, veterinaarassistent, talupidaja, loomakasvatusspetsialist, agronoom, müügidirektor, kliendihaldur-tootejuht, lüpsja, põllumajandustöölaine, juhatause liige.

Lektor Marko Kass https://www.etis.ee/CV/Marko_Kass/est

KOKKUVÕTE: Lektori rõhutas, et antud koolituspäeva mõte on tuua välja, millele tuleks tähelepanu pöörata, kuidas käitumise pealt lugeda tervist. Loengust jäi kõlama filosoofia: vasikas on sotsiaalne olend; vaata looma pilguga; mõtle vasika elukeskkonnale ja pidamisele kui lapse omale; vasikast algab loomapidamise majanduslik kasumlikkus; tööjõu oskused ja teadmised ei tohiks muutuda probleemiks. Pealelõunases osas lektor tutvustas lähiaja uuringute tulemusi - vasika liikumisaktiivsus, joomiskäitumine jt. parameetrid ning haigestumise avastamine. Jätkati

põllumajanduslooma viie vabadusega ning vasikakasvatusega - vasika esimesed 24 tundi mõjutavad järgnevat 24 kuud.

Tagasiside: 31st osalejast vastas tagasiside küsimustikule 8. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjaliga jäi vastanutest „täiesti rahule“ 62,5% ja „rahule“ 37,5%. Uusi teadmisi „olulisel määral“ omandas 50% ja „pigem sai“ 12,5% ning „varem õpitut tuletas meelde“ 37,5%. Koolituse korraldusega (suhtlus, info kättesaadavus, ajakava, veebikeskkond/auditoorium jmt.) jäi „täiesti rahule“ 75% ja „rahule“ 25% vastanutest. Vt ka https://docs.google.com/forms/d/1_wX6QV1IVKpUZkWjLmuFXZzRogicn_rTh50sbXE_erI/edit#responses

Koolitussoovid: Lehmade käitumise, kehakeele mõistmine; Lihaveisekasvatus, lihaveiste söötmine; vähem levinud söötade söötmine veistele; Ohustatud tõugu põllumajandusloomade pidamine Eestis; Poegimine, kinnisperiood; Lamba- ja kitsekasvatus koolitusi; tallede käitumine, heaolu ja tervis; Vasikate teemadel erinevaid koolitusi ja praktilisi loenguid.

Tegevus: infopäev „Sigade aafrika katk seapidajatele“

Aeg ja koht: 05. mail 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-veebis-sigade-aafrika-katk/>

Osalejad: 17, registreerunud oli 22. Osalemas oli: loomaarst, peaspetsialist, veterinaararst, aretus konsulent, farmijuht, veterinaarassistend, seakasvatuse tootmisjuht, seakasvatuse tegevjuht, seakasvataja, jahimees.

Lektorid:

- Imbi Nurmoja, Veterinaar- ja Toidulaboratoorium
- Helen Prommik, Põllumajandus- ja Toiduamet

KOKKUVÕTE: Imbi Nurmsalu alustas sellest, kuidas toimub nakatumine? Millal püstitada SAK kahtlus? Missugune on viiruse eluvõime? Maineka teadusartikli SAK-i epidemioloogilise analüüsi tutvustamine Eesti olukorra põhjal 2015-2017. Helen Prommik jätkas teemaga seotud õigusaktide tutvustamisega. Lektor rääkis PTA poolt läbi viidavast SAK seirest, mida tehakse aastast 2012 – kuidas see toimub?, millised on kitsendused farmidele?, missugused on tegevused SAK-i diagnoosimise korral? Helen Prommik tutvustas samuti taudikahjude hüvitamise põhimõtteid. Viimase teemana käsitles lektor bioturvalisuse teemat.

Tagasiside: 17st osalejast andis tagasisidet 6. Koolituse sisu, lektori ja õppematerjaliga jäi vastanutest „täiesti rahule“ 50% ja „rahule“ 50%. Uusi teadmisi „olulisel määral“ omandas 33,3% ja „pigem sai“ 33,3% ning „varem õpitut tuletas meelde“ 33,3%. Koolituse korraldusega (suhtlus, info kätte saadavus, ajakava, veebikeskkond/auditoorium jmt.) jäi „täiesti rahule“ 100% vastanutest. Vt ka https://docs.google.com/forms/d/1MxfP4HfcK1m5_s0oIkCQJSLQg2cE8UgJlWz7ebURv_w/edit#responses

Koolitussoovid: lihaveise kasvatusest; Sigade heaolu koolitus; Ohustatud tõugu loomade pidamine.

Tegevus: infopäev „Silo tootmine põllumajandusloomadele“

Aeg ja koht: 12. mail 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/tasuta-infopaev-veebis-silo-tootmine-pollumajandusloomadele/>

Osalejad: 29, registreerunud oli 34. Osalemas olid elualade esindajad nagu: agronoom, tarnejuht, müügiesindaja-nõustaja, tegevjuht, farmer, tegevjuht talupidaja, farmijuhataja (mitmeid), söödatehnoloog, põllumajandusjuht, laborite juhataja, loomakasvatataja.

Lektor: Andres Olt https://www.etis.ee/CV/Andres_Olt/est

Sisu/teemad: Räägiti silo tootmise etappidest, silohoidlatest, sellest, mis mõjutab fermentatsiooni. Ettekanne oli illustreeritud rohke pildimaterjaliga.

Tagasiside: Tagasiside andjaid oli 6. Infopäeva sisu, lektori ja õppematerjaliga oli kõigega täiesti rahul 6,7 % vastanutest; 33,3 % oli rahul. Lektoritele öeldi tagasisideks: Lihtne ja selge loeng oli; Suured tänud Andresele, väga sisukas ja ülevaatlik ettekanne oli. Infopäevalt sai uusi teadmisi 50% vastanutest, 50 % pigem sai. Infopäeva korraldusega oldi 50 % täiesti rahul ja 50 % oldi rahul. Koolitusinfo jõudis osalejani 16,7 % juhul maaülikooli e-meiliga, 33,3 % maaülikooli kodulehelt ja 33,3 % muul viisil (info tuli tööandjalt) ja 16,7 % otsis ise. Uutest teemadest soovitakse koolitust teemal: erinevad konservandid, veiste söödaratsiooni koostamine. Vt ka https://docs.google.com/forms/d/1QJ_GH_IQHS4utgHA8Y1wEEScTkRthCfd_Tx2CvHR92Q/edit#responses

Tegevus: „Põllumajandusloomade tapatoimingute pädevuskoolitus“

Aeg ja koht: 19.-20. mail 2022, I õppepäev veebikeskkonnas BigBlueButton ja II õppepäev Rakvere Farmid AS Viljandimaa Viljandi vald Ekseko

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/koolitus-pollumajandusloomade-tapatoimingute-padevuskoolitus/2022-05-19/>

Osalejad: Registreerunud oli 24 osalejat ja niipaju ka osales. Osalemas olid suures osas põllumajandustootjad seakasvatustalupidajate keskkonnas, kuid ka üks lambakasvatataja ja kaks veisekasvatatajat. Ametitest olid esindatud: mitu farmi juhatajat, mitu seakasvatuse operaatorit, nuumaoperaator, peaveterinaar, mitu tööjuhti, seakasvatuse spetsialist, mitu tehnik-operaatorit, tehnikajuht, juhatuse liige.

Lektorid: Riina Soidla ja Dea Anton.

Kokkuvõtteks: Esimesel veebiõppepäeval käidi teemad läbi teoreetiliselt, mida antud pädevuskoolitus ette näeb. Teisel päeval jätkati õppevideote vaatamist ning jätkati praktilise õppega, kuidas käsitseda ja puhastada ohutult poltpüstolit.

Teisel õppepäeval oli osalejatel võimalus farmis praktiseerida poltpüstoli kasutamist surnud emistel. Korraldusliku poole pealt oli keeruline leida praktikapäevaks ettevõtet, kes oleks valmis gruppide sisse võtma, seda ennekõike siis keerulise üldise olukorra valguses nii COVID-19, bioohutusmeetmed kui tööjõu ära-liikuvuse tõttu seoses sõjaga Ukrainas.

Korraldusliku poole pealt oli söögipausi korraldamine praktikaalal nuputama panev, kuna bioohutuse reeglite tõttu ei tohtinud igasugust toitu territooriumile sisse viia.

Koolitusvajadus oli siiski ilmne, grupp oli antud koolitust silmas pidades tavapärasest suurem. Kuna tegemist oli ainsa sihtrühmale tasuta koolitusega selleks aastaks, soovisime siiski maksimaalselt osalejaid vastu võtta. I päeva veebiõpe oli siinkohal suureks plussiks, kuna mitmedki osalejad said koolitust jälgida koos ning ei pidanud samas sõidu peale lisaega kulutama. Kõikidele osalejatele jagati ka hiljuti teadmussiirde meetme raames ilmunud trükis „[Põllumajandusloomade pidamine, transport ja tapmine](#)“ raamatuna:

Tagasiside: 24st osalejast andis tagasisidet 24. Hinnang teema käsitlusele ja korraldusele (suhtlus, info kättesaadavus, ajakava, veebikeskkond, praktikabaas jmt) oli valdavalt „suurepärane“; Küsimusele „Kuidas hindate, kas saate oma töös õpitut rakendada“ vastasid kõik osalejad „JAH“. Vt <https://drive.google.com/file/d/1t8fmQ1vQ5v2gqB8ywCHpzGk7FF550ZAv/view?usp=sharing>

Koolitussoovid: dokumentide korrektne täitmine; lamba tükeldamine; praktiline tapmine; ajas muutuv vajadus;

Tegevus: Infopäev praktikaga „Veise heaolu praktiline hindamine“

Aeg ja koht: 16. juunil 2022 Tartus eesti Maaülikoolis ning Eerika farmis

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-praktikaga-veise-heaolu-praktiline-hindamine/>

Osalejad: 15, registreerunud oli 25. Osalemas oli: põllumajandusettevõtte juht, müügidirektor, põllumajandustöölaine, farmer, ettevõtte juhatuse liige, kliendihaldur, lihaveisekasvataja.

Lektor: Marko Kass, https://www.etis.ee/CV/Marko_Kass/est

Kokkuvõte: Praktikaga infopäevale oli registreerunud oluliselt enam, kui kohale tuli. Ette teatamata kõrvale jäämine ei võimaldanud paraku pakkuda osalemisvõimalust järgmistele soovijatele. Kuna infopäev sisaldas ka farmikülastust, ei olnud võimalik gruppi liialt suureks kavandada.

Infopäeva I pool möödus auditooriumis. Marko Kass tutvustas mõtteviisi muutust loomapidamises, tõi näiteid looma heaolu ja inimese toitumise vahel, rääkis looma viiest vabadusest ning seejärel keskenduti looma heaolu mõõtmisele teoorias. Peale lõunat suunduti Eerika farmi, et rakendada teoreetilist ka praktikas.

Ettekanne on leitav kodulehel: <https://avatudylikool.emu.ee/koolitused/sihtruhmale/tasuta-koolitused-pollumajanduse-toidu-ja-maamajanduse-valdkonnas/>

Tagasiside andjaid oli 12. Infopäeva sisu, lektori ja õppematerjaliga oli kõigega täiesti rahul 83 % vastanutest; 17 % oli rahul. Lektoritele öeldi tagasisideks: loeng oli väga huvitav ja kaasahaarav Infopäevalt sai uusi teadmisi olulisel määral 33% vastanutest, 58 % pigem sai ning 9% tuletas meelde varem õpitut (oli lisatud, et oli ka enne loengus osalenud, kuid ikkagi oli huvitav ja sai uusi mõtteid). Infopäeva korraldusega oli täiesti rahul 83 % ning 17% oli rahul. Lisatud oli, et meeldetuletuste korduv saatmine on tänuväärne, kuna asjad ununevad.

Koolitusinfo jõudis osalejani 58 % juhul maaülikooli e-meiliga, 8 % maaülikooli kodulehelt, 17 % otsis ise ja 17 % muult kodulehelt (lihaveise seltsilt).

Uutest teemadest soovitakse koolitust teemadel: sõravärkimine (kahel korral nimetatud); lihavaiseskasvatus; vasikad; kuidas hinnata loomade aretusväärtust; loomade loomuomane käitumine; bioturvalisus; tootmisfarmi andmete kogumine ja analüüs.

Tegevus: „Põllumajandusloomade transport vastavalt loomakaitseõuetele“ (8-tunnine täienduskoolitus)

Aeg ja koht: 17. juuni 2022, veebikeskkonnas BigBlueButton

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/sihtruhmale-tasuta-veebikoolitus-pollumajandusloomade-transport-vastavalt-loomakaitseouetele-padevuskoolitus-2/>

Osalejad: 21 osalejat (koolitusele registreerus rohkem, kuid ka ette teatamisega loobujaid oli palju, rotatsioon käis viimase hetkeni vahetult enne koolituse algust). Osalejate hulgas oli nii veiste, sigade kui hobuste veoga tegelejaid, nii alustavaid kui juba kogenud transportijaid.

Lektor: Terje Elias (EMÜ), https://www.etis.ee/CV/Terje_Elias/est

Sisu/teemad: Koolitusel osalenu on saanud ülevaate:

- Seadusandlusest, mis kohaldub põllumajandusloomade ja lemmikloomade (koerad, kassid) transpordil;
- Erinevate põllumajandusloomade transpordinõuetest;
- Koolitusel osalenu teab, millised loomad on sobivad transpordiks;
- Koolitusel osalenu omab teadmisi, kuidas loomi veokisse aetakse ning kuidas neid võib grupeerida;
- Oskab märgata transportvahendite mitte sobivust ning teab mida on vaja erineva pikkusega transpordil veokite juures arvestada;
- Teab, kuidas tagada loomade heaolu transpordi kestel;
- Oskab täita teekonnalehti.

Õppejõud käsitles teemat väga põhjalikult. Loeng oli ilmestatud videotega. Kasutati rühmatööd ja küsimustikke. Iga osaleja pidi vähemalt korra koolituse jooksul väljendama ka oma seisukohta antud teemas. 21 osalejast 20 sooritasid testi.

Tagasiside: 21st osalejast andis tagasisidet vaid 1! Vt

https://docs.google.com/forms/d/1aTOfnU_F3Cq9vB8QvtsF3GBYWM0o1LNkgCFFHPelhs/edit#responses

Tegevus: Karjatervis (260-tunnine täienduskoolitus) –

Õpe toimub nii auditooriumis, veebiõppes (BigBlueButton ja Moodle), farmides kui iseseisva tööna.

I poolaasta täiendkoolitused toimusid 16. - 17. veebruaril, 9. - 10. märtsil ja 10. ning 16. - 17. juunil. Koolitused jätkuvad II poolaastal. Kokkuvõtte esitame aastaaruandes.

KOKKUVÕTTEKS

I poolaastal on toimunud: 6 infopäeva neist üks praktikaga ja 5 veebis; 11 koolitust, millest kaks on olnud 40-tunnised, üks 24- tunnine, üks 16-tunnine ning üks 260 –tunnine koolitus, mis jätkub ka II poolaastal; üks kahepäevane konverents.

Teadmisi täiendamas ja oskusi omandamas on Eesti Maaülikooli poolt korraldatud tegevustes teadmussiirde LoomaPIP-i programmi alt I poolaastal olnud 715 osalejat. Õpe on toimunud nii auditooriumis, farmis, veebis kui hübriidõppena.

Kõik I poolaastaks kavandatud tegevused on läbi viidud. Osalejate huvi on olnud olemas kõikide väljapakutud teemade puhul ja gruppide täituvus on olnud ootuspärane.

Üks muudatus väljakuulutatud toimumistes tuli teha infopäev praktikaga „Veise heaolu praktiline hindamine“ lektori töögraafiku muudatusega seoses. Ülejäänud tegevused on kulgenud plaanikohaselt, pisemal määral on nihkeid ette tulnud ka 260-tunnise „Karjatervise“ koolituse ajagraafikus, kuid sedavõrd pikale perioodile jaotuva koolituse puhul on see arusaadav.

Keerulisem on olnud korraldada praktilist õpet, mis eeldab tööstuse või farmi külastusi – ettevaatus nii Covid-19 kui bioohutuse tõttu on kõrge ja pole olnud lihtne leida partnereid, kes oleksid valmis võõrustama oma asutuses gruppi väljastpoolt. Siiski on raskused saanud seljatatud ja osalejad on olnud väga tänulikud iga praktikat sisaldava õppe eest.

II poolaastal soovime jätkata lepinguga ette nähtud tegevuste ellu viimist. Osalejatelt tulnud suulise tagasiside põhjal saab kinnitada, et ka põllumajandussektori jaoks keerulisel ajal on sihtrühmale tasuta enesetäiendamise võimaluse pakkumine eriti hinnatud. Suurem osa II poolaasta kavandatavatest tegevustest on kuupäevadega kaetud, teavitused saadetud, registreerumiseks avatud ja grupidki juba täitumas. Loodame samuti jätkuvat head koostöötahet partnerite vahel.

Tegevuste ülevaade: EPKK

Põllumajanduskoda
Estonian Chamber of Agriculture and Commerce

Teema: Infopäeva „Veterinaarravimi või ravimsööda kasutamisest loomade ravis“

Aeg: 16. veebruaril kell 10.00 – 12.30 ja 08. märtsil kell 13.30 – 16.00

Koht: Veebikeskkond ZOOM

Eesmärk: Tutvustada 28.01.2022 rakendunud ravimsööda määrust (EL) 2019/4 ja söödaseaduse muudatusi, veterinaarseadust ja EL veterinaarravimite määrust.

Osalejate arv:

- **16. veebruaril** – Registreerus 57 huvilist, osales 31.

- **08. märtsil** – Registreerus 43, osales 32 huvilist.

Esindatud oli loomakasvatavad, söödatootjad, veterinaaravimite, -toodete ja loomatoitude tootjad/vahendajad, veterinaarid, MeMi, EPJ ASi ja PTA ametnikud.

Ürituse info veebilehel:

- **16.02. infopäev:** <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopäev-veterinaaravimi-voiravimsooda-kasutamisest-loomade-ravis/> ja <https://epkk.ee/16-02-2022-epkk-infopäev-veterinaaravimi-voiravimsooda-kasutamisest-loomade-ravis/>
- **08.03. infopäev:** <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopäev-veterinaaravimi-voiravimsooda-kasutamisest-loomade-ravis-2/> ja <https://epkk.ee/08-03-2022-epkk-infopäev-veterinaaravimi-voiravimsooda-kasutamisest-loomade-ravis/>

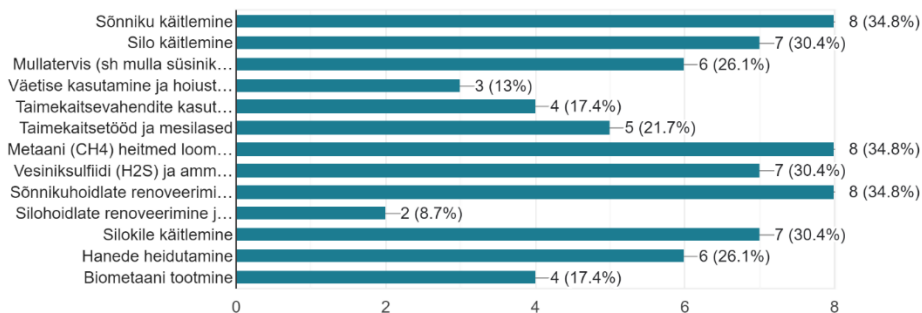
Sisu/teemad ja lektorid:

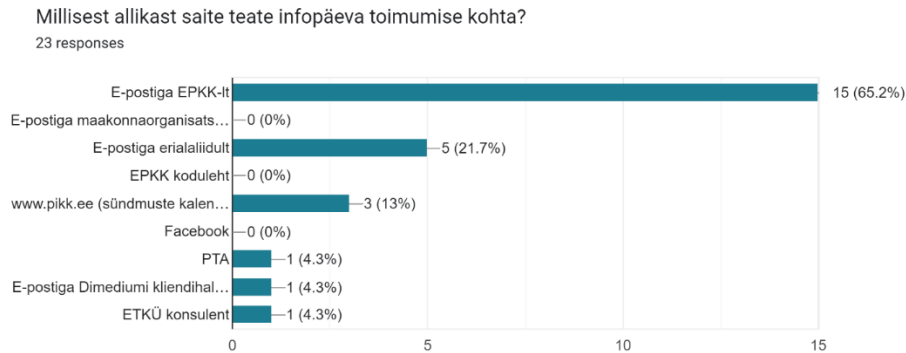
- Ravimiseaduse muudatustest seoses määruse (EL) 2019/6 rakendamisega - Madis Tõns, Sotsiaalministeerium
- Ravimsooda või vahetootetootmine ja ette tootmine ning ravimsooda veterinaarretsept - Eda Ernes, Maaeluministeerium
- Veterinaarteenuse osutamise kohta arvestuse pidamise ning aruande ja andmete esitamise täpsemad nõuded ja kord - Arvi Raie, Maaeluministeeriumi
- Kutsetegevuslooga veterinaararsti vastutus ravimsootade kasutamisel loomakasvatuses - Eve Forsyth, Põllumajandus- ja Toiduameti

Tagasiside kokkuvõte: 63st osalejast andis tagasisidet 23. Üldist korraldust ja veebipõhise infopäeva kvaliteeti hindas 65,2% vastanutest „väga heaks“ ja 34,8% andis hinde „hea“. Hinde „väga hea“ ja „hea“ said ka kõik lektorid ja nende ettekannete sisu.

Millised teemad veel huvi pakuksid?

23 responses

Tulemuslikkuse analüüs: Lisaks EPKK infolistidele saatsime kutse ka Eesti Loomaarstide Ühingule, Eesti Väikeloomaarstide Seltsile ning PTA omakorda teavitas ka ravimsööda tootjaid. Infopäevad lisati tellimusse MeM soovitusel, et teavitada sihtrühma olulisest seadusemuudatustest. Kaks infopäeva täitsid eesmärgi. Valik korraldada üks infopäev hommikupoolikul ja teine pärastlõunal oli igati õigustatud ja seda märgiti ka tagasisides. Asjakohaseid küsimusi lektoritele esitati nii suuliselt kui ka vestlusaknas. Samuti märgiti, et infopäev oli hästi konkreetne, teemad olid väga vajalikud, ettekandjad hästi ettevalmistunud ja oskasid ajast kinni pidada. Kahjuks vastas elektroonilisele tagasisideküsimustikele suhteliselt väike arv osalejaid.

Teema: Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega „Loomakasvatust mõjutavad kliimapoliitika arengud“

Aeg ja koht: 31. märts 2022, veebikeskkond ZOOM

Infopäeva salvestust saab vaadata <https://youtu.be/Be8LukWpuM0>

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopaev-loomakasvatust-mojutavad-kliimapoliitika-arengud/> ja <https://epkk.ee/31-03-2022-epkk-infopaev-loomakasvatust-mojutavad-kliimapoliitika-arengud/> **Eesmärk:** Anda ülevaade loomakasvatust mõjutavatest kliimapoliitikatest ning edukatest näidetest ELi põllumajanduse-toidutootmise ettevõtete kliimanetraalsuse eesmärkide saavutamiseks. Lisaks käsitleda biometaanitootmist, kui üht võimalikku meetet kasvuhooneheitegaaside emissioonide vähendamiseks.

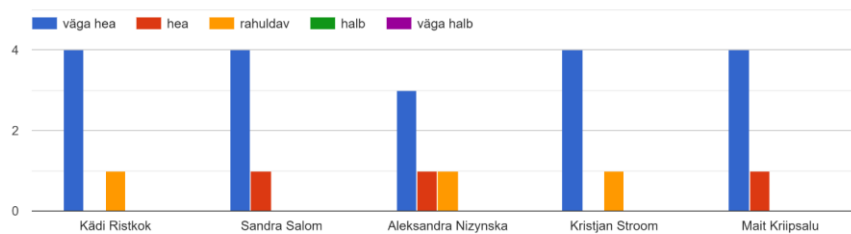
Osalejate arv: Registreerus 44 huvilist, osales 28. Enamik osalejatest olid põllumajandustootjad, aga kuulajate hulgas olid ka Keskkonnaameti, MESi, PMK ja EPJ AS ametnikud.

Sisu/teemad ja lektorid:

- Põllumajandust mõjutav kliimapoliitika. Milliseid võimalusi pakub see loomakasvatajatele? - **Kädi Ristkok**, Keskkonnaministerium ja **Sandra Salom**, Maaeluministerium
- Põllumajandus- ja toiduainetööstuse KHG emissioonid Kesk- ja Ida-Euroopas – ülevaade olukorrast ning edukad praktikad (ettekandja oli salvestatud ja subtiitritega) - [Aleksandra Nizynska](#), EIT Food
- Biogaasitootmise kogemused Eestis - **Kristjan Stroom**, Eesti Biogaas OÜ;
- Kompost põllumajandusjätmetest või biojätmetest - [Mait Kriipsalu](#), Eesti Maaülikool

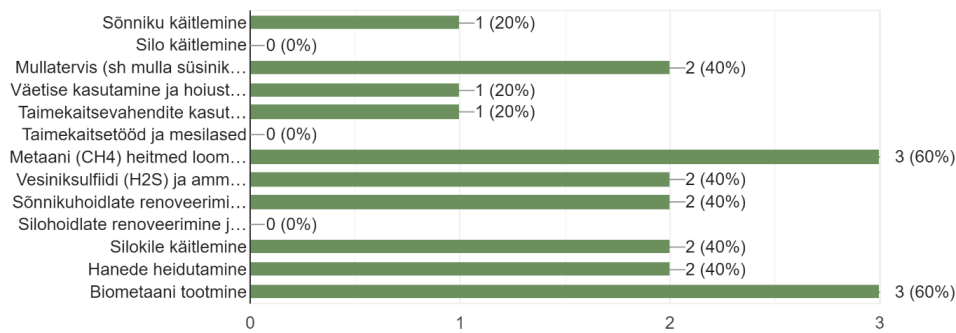
Tagasiside: Kirjalikku tagasisidet andis 28 osalejast vaid 5. Infopäeva üldist korraldust hindas 60% vastajatest „väga heaks“ ja 40% „heaks“. Hinnang lektoritele oli kõrge:

Palun hinnake infopäeva lektoreid

Millised teemad veel huvi pakuksid?

5 responses

Tulemuslikkuse analüüs: Infopäev toimus koostöös Tartu Biotehnoloogia Pargiga vastavalt planeeritud päevakavale ja täitis eesmärgi. Pärast igat ettekannet toimus arutelu lektoritega, kellele esitati asjakohaseid küsimusi. Üks enim huvipakkuvaid teemasid oli biogaasi tootmine, kus oli küsimuseks, milline peaks olema loomade arv, et oleks mõistlik biogaasi toota ning millised toetusmeetmed on planeeritud, et edendada biogaasi tootmist. Lisaks tekitaks küsimusi kasvuhoonegaaside emissioon lihasektoris ning sooviti täpsemalt aru saada, milline on lihasectori emissioon lähtuvalt looma tüübist ja pidamisviisist.

Kahjuks vastas elektroonilisele tagasisideküsimustikule kahetsusväärsest väike arv osalejaid. Kuid vastanud hindasid saadud teadmisi oluliseks.

Teema: Infopäev ettevõtte külastusega vähemalt 3 ak tundi „Põllumajandusloomade aretus – lihaveisekasvatuse“

Aeg: 26. aprill 2022 kell 11.00 – 14.00

Koht: Tsura Talu OÜ (Neeruti küla, Valgamaa)

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopaev-pollumajandusloomade-aretus-lihaveisekasvatuse/> ja <https://epkk.ee/26-04-2022-epkk-infopaev-pollumajandusloomade-aretus-lihaveisekasvatuse/>

Eesmärk: Infopäev on suunatud lihaveisekasvatajatele, et täiendada teadmisi genoomhindamise ja DNA määramise, aga ka lihaveiste geneetilise ja Interbeef hindamise teemal. Lisaks on võimalus külastada Tsura talu kompleksi ning näha, kuidas seal lihaveiseid kasvatatakse.

Osalejate arv: Registreerus 21 huvilist, kohale tuli 18. Enamik osalejatest olid lihaveisekasvatajad, aga esindatud oli ka ETKÜ ja Balitc Agro. Veebi vahendusel jälgis infopäeva veel 12 huvilist.

Sisu/teemad ja lektorid:

- Loomade genotüpiseerimine ja tulemuste interpreteerimine - Haldja Viinalass, Eesti Maaülikool;
- Selgitusi lihaveiste geneetilisest hindamisest - Mart Uba, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontroll AS
- Tsura talu tegemisi tutvustas peremees Margus Keldo

Tagasiside: Kirjalikku tagasisidet andis 18 kohaletulnust kahjuks vaid 1. Tsura talus saadud tagasiside kohaselt oodatakse valdkonnaga seotud välisriikide esindajaid rääkima, kuidas mujal riikides töö käib ning milliseid erinevaid lahendusi veel kasutatakse. Eesti on nii väike, et siin teatakse enam vähem, kuidas keegi oma tootmist korraldab. Aga oodatakse uusi lähenemisi välismaalt.

Tulemuslikkuse analüüs: Infopäev toimus vastavalt planeeritud päevakavale ja täitis eesmärgi. Infopäev oli välja pakutud Eesti Lihaveisekasvatajate Seltsi poolt ning koostöös nendega sai ka paika pandud konkreetseid teemasid, et valdkondlikud tootjad saaksid just neile vajalikku teadmist. Farmi külastus andis infopäevale ka praktilise väljundi, mis on väga vajalik, sest veebi vahendusel ei ole võimalik kõike edasi anda.

Teema: „Embruosiirdamine veiste aretusvõttena“

Infopäev välislektoriga „Embruosiirdamine veiste aretusvõttena“

Aeg: 15. juuni 2022 kell 11.00 – 14.00

Koht: ETKÜ Tartu kontori saal, Aretuse 2, Märja, Tartumaa

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-infopäev-embruosiirdamine-veiste-aretusvottena/> ja <https://epkk.ee/15-06-2022-epkk-infopäev-embruosiirdamine-veiste-aretusvottena/>

Eesmärk: Infopäeva eesmärk oli anda veisekasvatajatele, aretusspetsialistidele ja konsulentidele süvendatud teadmisi, kuidas erinevate sigimistehnoloogiate abil on võimalik tõsta loomade selektsiooni intensiivsust ja seeläbi kiirendada geneetilist progressi. Saadi põhjalik ülevaade erinevate sigimistehnoloogiate põhimõtetest, eelistest ja puudustest ning Kanada ettevõtte Bova-Tech tulemustest. Lisaks eelnevale said osalejad ülevaate veiste sigimistehnoloogiate arengust ja võimalustest Eestis.

Sisu/teemad, lektorid:

- Embruosiirdamine veiste aretusvõttena - **Andres Arteaga**, Bova-Tech Ltd. Alberta, Canada
- Embruosiirdamisest Eestis - **Ülle Jaakma**, Eesti Maaülikool

Osalejate arv: Registreerus 23 huvilist, osales 20. Enamik osalejatest olid veisekasvatajad, esindatud oli ka Eesti Tõuloomakasvatuse Liit, Eesti Tõuloomakasvatajate Ühitu ja Eesti Maaülikool.

Infopäev praktikaga „Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena“ (piima- ja lihaveised)

Aeg: 16. juuni 2022 kell 11.00 – 14.00

Koht: Kaunissaare Põllumajandusloomade Kogumiskeskus, Kaunissaare küla, Harjumaa

Eesmärk: Praktikaga infopäeva eesmärk oli võimaldada huvilistel omandada praktilisi embrüosiirdamise oskusi nii tapamajast toodud veise reproduktiivorganitel kui elusveistel. Tutvuti vajalike instrumentidega ning loomade ettevalmistusega. Kokku siirdati piima- ja lihaveistele 20 embrüot.

Osalejate arv (grupi suurus 12 inimest): Osales 13, enamik nendest veisekasvatajad, aretusspetsialistid ja seemendustehnikud, esindatud oli ka Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu Ja Eesti Maaülikool

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-praktikaga-infopäev-kaunissaares-embruosiirdamine-veiste-aretusvottena/> ja <https://epkk.ee/16-06-2022-epkk-infopäev-praktikaga-embruosiirdamine-veiste-aretusvottena/>

Lektor ja praktika juhendaja - Andres Arteaga, Bova-Tech Ltd. Alberta, Canada

Sisu/teemad: Embrüosiirdamise praktiline treening piima- ja lihaveistel. Protseduuriks vajaliku riistastiku tutvustus, loomade ettevalmistus, praktiline treening

Infopäev praktikaga „Embrüosiirdamine veiste aretusvõttena“ (lihaveised)

Aeg: 17. juuni 2022 kell 11.00 – 14.00

Koht: Kuusiku talu, Rooküla, Anija vald, Harjumaa

Eesmärk: praktikaga infopäeva eesmärk oli võimaldada huvilistel omandada praktilisi embrüosiirdamise oskusi nii tapamajast toodud veise reproduktiivorganitel kui elusveistel. Tutvuti vajalike instrumentidega ning loomade ettevalmistusega. Kokku siirdati lihaveistele 16 embrüot.

Osalejate arv (grupi suurus 12 inimest): Osales 12, enamik nendest lihaveisekasvatajad, aretusspetsialistid ja seemendustehnikud, esindatud oli ka Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu Ja Eesti Maaülikool

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-praktikaga-infopäev-kuusiku-talus-embruosiirdamine-veiste-aretusvottena/> ja <https://epkk.ee/17-06-2022-epkk-praktikaga-infopäev-kuusiku-talus-embruosiirdamine-veiste-aretusvottena/>

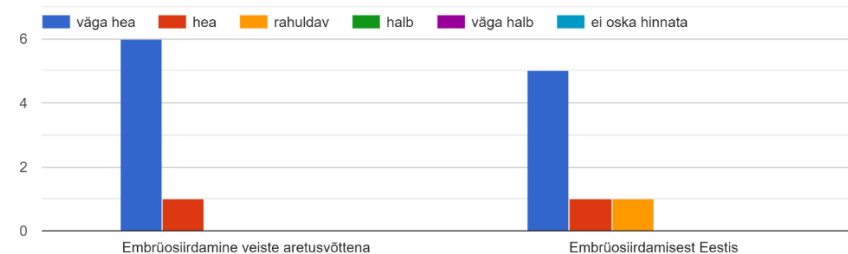
Lektor ja praktika juhendaja - Andres Arteaga, Bova-Tech Ltd. Alberta, Canada

Sisu/teemad: Embrüosiirdamise praktiline treening lihaveistel. Protseduuriks vajaliku riistastiku tutvustus, loomade ettevalmistus. Praktiline treening

Tagasiside 3-le infopäevale kokku:

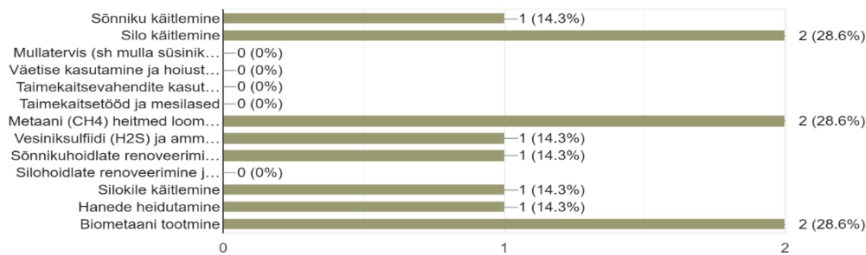
Kirjalikku tagasisidet andis vaid 7 osalejat. Infopäevade üldist korraldust hindas 85,7% vastajatest „väga heaks“ ja 14,3% „heaks“. Hinnang lektoritele oli pigem „väga hea“ ja „hea“.

Palun hinnake ettekande sisu

Millised teemad veel huvi pakuksid?

7 responses

Tulemuslikkuse analüüs: Välislektoriga Infopäev ja infopäevad praktikaga toimusid vastavalt planeeritud päevakavale ja täitsid eesmärgi. Kui praktikaga infopäevadel oli osalejate arv piiratud, siis teoreetilise loengu vastu oleks oodanud suuremat huvi nii loomakasvatajatelt kui aretusspetsialistidelt. Samuti vastas elektroonilisele tagasisideküsimustikele suhteliselt väike arv osalejaid.

Embrüosiirdamise populaarsus veiste aretuses maailmas on viimase 20 a. jooksul kasvanud mitmekordselt ulatudes juba 16 miljoni embrüoni aastas. Eestis siirdatakse valdavalt import-embrüoid, kohapeal toimub embrüote tootmine enamasti teadusprojektide raames Eesti Maaülikoolis. EPKK infopäev andis võimaluse osalejatel kuulata oma ala tippeksperide soovitusi, millised on olulised eeltingimused edukaks embrüosiirdamiseks veistel. Kõikide töö etappide põhjalik lahkamine andis meie seemendustehnikutele ja loomakasvatuseksperidele enesekindlust embrüosiirdamise kasutamiseks edaspidi. Kindlasti täitis infopäev olulist rolli Eesti Maaülikooli embrüosiirdamise töögrupi jaoks, kellel on Eestis kõige laialdasemad kogemused erinevate sigimistehnoloogiate kasutamisel. Kanada kolleegidega arutati probleemküsimusi ning sõlmiti kokkuleppeid edasiseks koostööks.

Embrüosiirdamise tulemused Kaunissaares ja Kuusiku talus selguvad 2 kuu pärast, retsipientide tiinestumise kontrollil.

Teema: Konverents „EPKK Piimafoorum 2022“

Aeg: 7. aprill 2022

Koht: ESTONIA Resort Hotel & Spa KONVERENTSIKESKUS, Pärnu + videoülekanne

Eesmärk: Piimafoorumi läbivaks teemaks oli „Rahvusvaheline kaubandus“. Rahvusvahelise kaubanduse aluseks on head rahvusvahelised suhted ja tõrgeteta toimiv tarneahel. Mida suuremaks lähevad mahud, seda rohkem tootmine spetsialiseerub ja konsolideerub, aina enam sõltutakse teistest äripartneritest ja riikidest ning poliitikest. Foorumil anti ülevaade kuulajatele piimanduse tulevikus nägemustest Euroopa Liidu, Eesti riigi ja piimatootja tasandil. Majanduskeskkonnast ja piimatoodete globaalsetest turgudest rääkisid nii Eesti kui väliseksperdid ning paneeldiskussioonil arutlesid piimatöösturid Eesti piima ja piimatoodete ekspordipotentsiaalid.

Osalejate arv: Registreerus 152 huvilist, osales 117 (kohal 41 + videoülekanne jälgijaid 76). Esindatud oli piimatööstused, loomakasvatajad, talud, söodatootjad- ja vahendajad, erialaliidud ja -ühistud, Maaeluministerium, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS, Põllumajandus ja Toiduamet, Eesti Maaülikool, mitmed pangad ja ajakirjanikud.

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-piimafoorum-2022/> ja <https://epkk.ee/07-04-2022-epkk-piimafoorum-2022-rahvusvaheline-kaubandus/>

Sisu/teemad ja lektorid:

Foorumi avas ja osalejaid tervitas maaeluminister Urmas Kruuse

I osa Rahvusvaheline piimaturg

- Piimanduse tulevik Euroopa Liidus - Carlos Martin Ovilo, DG AGRI loomsete saaduste üksuse juht;
- Eesti piimanduse sektori tulevik - Joakim Helenius, TCNA OÜ nõukogu esimees;
- Kriisi mõjud piimandussektorile - Pilleriin Puskar, EPKK esinaine Pilleriin Puskar.

II osa Majanduskeskkond ja trendid poliitikas

- Lühis Eesti majanduses - Kaspar Oja, Vabariigi Presidendi majandusnõunik;
- Kes soovib valget kulda? - Siim Tiidemann, Maaeluministerium
- Üldine majanduskeskkond ja trendid maailmas - Christophe Lafougere, GIRA.

III osa Paneel diskussioon – Ekspordile suunatud piimatööstus

Osalejad: Valdis Noppel (Saaremaa Piimatööstus AS), Ülo Kivine (Nordic Milk OÜ), Maido Solovjov (Valio Eesti AS), Mirjam Pikk mets (Talumeireide Liit, Mätiku talumeierei OÜ), Siim Tiidemann (Maaeluministerium), Ants-Hannes Viira (Eesti Maaülikool)

Tagasiside kokkuvõte: 118 osalejast andis tagasisidet vaid 14. Üldist korraldust ja videoülekanne kvaliteeti hindas 57,1% vastanutest „väga heaks“, 35,7% andis hinde „hea“ ja 7,1% hinde „rahuldav“. Kutsutud lektorid ja ettekannete sisu said hindeks pigem „väga hea“ ja „hea“, mõni osaleja andis ka hinde „rahuldav“. Mitmed tagasiside andja sooviksid järgmisel foorumil kuulata ka piimatootjate esindajaid. Teemad, mida soovitakse kuulata järgmisel foorumil:

Milliseid teemasid võiksime järgmisel foorumil käsitleda?

- Mis tuuled puhuvad piimandussektoris Eestis, Euroopas ja maailmas
- Jõudluskontroll, kogemuslood
- Erinevad tehnoloogiad piimatoodete valmistamisel - nt kõrgsurvetöötus
- Kuidas eristada toetuste efekti piimatootmise ja piirkonna sotsiaalhoolekande vahel?
- Päevakajalised probleemid piimatootmises
- Ikka neid samu ja ka valdkonnas toimuvaid uuendusi, sest aastad lähevad, aga mured samad.
- Omahinna kujundamise olulised osad
- Piimanduse tulevik Euroopa Liidus

Tulemuslikkuse analüüs: EPKK Piimafoorum on iga-aastaselt piimandusega seotud inimeste võtmetähtsusega konverents, millest sektori esindajad väga lugu peavad. Viimased Covidi aastad on näidanud, et vaatamata soovile kontaktüritustel osaleda, valivad paljud foorumil osalemiseks pigem veebipõhise lähenemise. Kindlasti on edaspidi just hübriidkonverents vorm, mida taolistel puhkudel eelistada.

Olenemata foorumi peateemast, soovivad osalejad igal aastal saada üldist ülevaadet majanduses toimuvast, kuulata päevapoliitilisi teemasid ning ajakohastada oma teadmisi globaalsest turust. Kindlasti lisaks kogemuslugudele ja turuülevaadetele on foorumil oluline anda ülevaade tuleviku suundumustest nii teaduse, tehnoloogia kui poliitilises vallas. Sel korral oli konverentsi peateema valikul ajendiks riikidevahelistes suhetes tulenev ärev olukord (Ukraina-Vene sõda algas paar kuud tagasi). Samas lisaks sõjale töid mitmed esinejad välja ka energiakandjate kõrged hinnad. Foorumi toimumise aeg aasta I pool, varasema sügisese ajaga, on osalejate poolt hästi vastu võetud ning esmakordselt foorum korraldada Pärnus, leidis samuti poolehoidu.

Teema: EPKK Aretuskonverents 2022

Aeg: 08. aprill 2022 kell 9.00 – 17.30

Koht: ESTONIA Resort Hotel & Spa konverentsikeskus (Pärnu) + videoülekanne

Teavitus: 08.03.2022

Eesmärk: Aretuskonverentsil oli 2 peamist eesmärki: a) saada ülevaade välisriikide ekspertidelt, millised on globaalsed suundumused veiste aretuses ning milliseid lahendusi pakuvad maailma juhtivad aretusmaterjali tootjad veisekasvatuse kasumlikkuse suurendamiseks; b) jagada teadmisi geneetikast ja täppisandmete kasutamisest aretuses.

Osalejate arv: Registreerus 149 huvilist, kokku osales 118 (kohale tuli 42, videoülekanne jälgis 76). Esindatud oli põllumajandustootjad/loomakasvatajad, erialaliidud, söodatootjad, MeMi, EPJ Asi, PMK ja PTA ametnikud, kutseõppeasutused ja EMÜ õppejõud.

Ürituse info veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/epkk-aretuskonverents-2022/> ja <https://epkk.ee/08-04-2022-epkk-aretuskonverents-2022/>

Sisu/teemad, lektorid:

I SESSIOON

- Kliendipõhised geneetilised lahendused piimafarmi kasumlikkuse suurendamiseks. Peter van Beek, Semex (Holland)
- Uued suunad piimaveiste aretuses. Hielke Sportel, CRV (Holland)
- Farmi andmehaldus ja võtmemõõdikute hindamine paremate tulemuste saavutamiseks. Bartele Verbeek, Alta Genetics (Holland)

II SESSIOON

- Kasumliku veisekasvatuse globaalne perspektiiv. PJ Budler, Trans Ova Genetics (USA)
- Geenitestid – kas kulu või investeering? Jaanus ja Beata Vessart, Karitsu Rantšo OÜ
- Sööda väärindamise ja lihaveiste juurdekasvu täppisandmete kasutamine aretuses. Lisa Rumsfeld, Vytelle (USA)

III SESSIOON

- Aretusväärtuste arvutamisest, kuidas seda tehakse ja milleks seda vaja on. Tanel Kaart, Eesti Maaülikool

- Mida peaks kaasaegne loomakasvataja teadma geneetilisest mitmekesisusest mõeldes tõuaretusele? Sirje Värvi, Eesti Maaülikool
- Konverentsi kokkuvõte

Tagasiside kokkuvõte: 118 osalejast andis tagasisidet vaid 8. Üldist korraldust ja videoülekanne kvaliteeti hinnati võrdselt „väga heaks“ ja „hea“. Väga kõrgelt hinnati Peter van Beeki, Bartele Verbeeki, PJ Budleri ja Tanel Kaarti esinemist ja ettekannete sisu. Hinnang teistele lektoritele oli pigem „hea“ ja „väga hea“.

Teemad, mis huvi pakuvad: sigimise suunad ja vasikate kasvatus; lehmade karjas püsimise parandamise aretuslikud suunad; Koostöö (uurimisasutused, erialaliidud, tootjad); Lihaveisekasvatuse majanduslik tasuvus; kuidas kliendile lähemale tulla; Noorloomade suremus.

Tulemuslikkuse analüüs: Huvi EPKK Aretusfoorumi vastu oli suur, samas on paljud inimesed omaks võtnud videoülekanne jälgimise ning eelistavad seda. Konverents toimus vastavalt planeeritud päevakavale ja täitis oma eesmärgi. Kahjuks vastas elektroonilisele tagasisideküsimustikele kahetsusväärset väike arv osalejaid.

Tänapäevane tõuloomakasvatus on suures muutuses. Klassikaline tõuaretustöö on läinud palju täpsemaks, genoomselektiooni abil on võimalik teha valikuid suurema arvu loomade seast ning pöörates rohkem tähelepanu karja tervist mõjutavatele faktoritele. Lisaks peab täna arvestama ka söödahindade kallinemisega. Üha rohkem mõjutavad tänapäeval karja juhtimist ka tehnoloogiatest tulenevad muutused ja rohepöördest tulenevad suunad.

Aretuskonverents pakkus hea võimaluse piimakarja-, lihaveise-, lamba- ja kitsekasvatajatele ning kõigile tõuaretuse huvilistele kuulata oma ala ekspertide analüüsi olukorrast ja nõuandeid, millele pöörata igapäevastes aretust puudutavates otsustes tähelepanu, et uutes oludes targalt majandada.

Ajakiri "Tõuloomakasvatus"

Ilmunud on ajakiri „Tõuloomakasvatus“ nr 97 ehk 1/2022 (märts 2022) ja nr 98 ehk 2/2022 (juuni 2022)

Vt <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>

KOKKUVÕTTEKS:

EPKK alustas 2022.a. tellimuse täitmist veebruaris. I poolaastal oleme korraldanud 7 infopäeva, neist 1 kontaktne, 3 veebipõhist, 2 praktikaga ja 1 ettevõtte külastusega. Samuti on toimunud EPKK traditsioonilised konverentsid „Piimafoorum“ ja „Aretuskonverents“. Muudatusi tellimuse täitmisel ei ole tehtud.

Tegevuste ettevalmistamisel teeme koostööd nii EPKK toimkondade (piimatoimkond, lihatoimkond, keskkonnatoimkond) liikmetega, EPKK nõukogu ja liikmesorganisatsioonide esindajatega, aga vajadusel ka valdkonnas tegutsevate asutuste ja organisatsioonidega, teadus- ja arendusasutuste ja erialaorganisatsioonidega. Välislektorite kaasamisel jätkame koostööd Euroopa põllumeste ja ühistute katusorganisatsiooni Copa-Cogeca esindajatega.

Informatsioon korraldatavate infopäevade ja konverentside kohta jõuab e-kutse kaudu EPKK liikmeteni meie e-listide kaudu, aga teavitame ka koostööpartnereid, kellelt oleme palunud ja saanud nõusoleku infot jagada (ministeeriumid ja nende allasutused, kutseõppeasutused ja ülikoolid). Mitmete tegevuste osas jagame infot ka *Facebook*-is. Kõikide sündmuste kohta leiab infot ka EPKK kodulehelt.

Korraldatud sündmustest võttis osa kokku 389 huvilist - põllumajandustootjad, toidutööstuste juhid ja spetsialistid, esindatud olid ka talud, erialaliidud ja -ühistud, söodatootjad, veterinaaravimite, -toodete ja loomatoitude tootjad/vahendajad, Maaeluministeerium, Keskkonnaministeerium, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS, Põllumajandus ja Toiduamet, Põllumajandusuuringute Keskus, Eesti Maaülikool, mitmed pangad ja ajakirjanikud.

Korraldatud sündmuste kohta kogutud anonüümne tagasiside oli valdavalt väga hea, kuid murettekitav on, et seda annavad väga vähesed osalejad. Üldiselt oli hinnang korraldusele ja/või veebipõhisele sündmusele „väga hea“ ja „hea“. Sama hästi hinnati ka kutsutud lektoreid ja ettekannete sisu. Ei meeldi lektorid, kes ettekannet tehes teksti slaididelt lihtsalt maha loevad.

II poolaasta sündmuste planeerimine ja korraldamine on alanud. Täpne kalenderplaan selgub augustis. 2022. a. tellimuse loodame täita täies mahus.

Tegevuste ülevaade: MES

Teema: Täienduskoolitus „Lüpsihügieen ja piimakvaliteet“

Toimumise aeg: 02.03.2022

Toimumiskoht: Kuressaare Hooldekande Päevakeskus, Saare maakond

Päevakavas:

- udarahaiguste tekkepõhjused ja profülaktika;
- lüpsihügieen, lüpsiinventari korrasoles, loomade lüpsiks ettevalmistamine.

Lektorid: Piret Kalmus, Eesti Maaülikool ja Marika Oesalg, Maaelu Edendamise Sihtasutus

Osavõtjate arv: 13

Tulemuslikkuse analüüs: Osalejad olid saare väiketalud, kellel on peamiselt kasutuses torusselüps ja kannülüps. Koolitus oli ettevalmistatud vastavale sihtgrupile ja anti teavet veiste hooldusest ja pidamistingimustest mis on peamised udarahaiguste põhjustajad lõaspidamisega farmis. Farmeritele anti juhiseid kuidas udaratervise olukorda hinnata ja kogutuid andmeid analüüsida. Talunikud said juhised kuidas tegutseda ja otsuseid langetada udarapõletike raviks ja tõrjeks. Osalejad said loengumaterjalid e-mailile. Lektorid pakkusid võimalust saata mandrile laboranalüüsile mastiiditekitajate määramiseks piimaproovid. Osad talud kasutasid seda võimalust ja said pärast tagasiside kuidas antud probleemiga kodus tegutseda. Koolitusega jääd

rahule. Koolituse läbiviimiseks Päevakeskuse uus seminari ruum sobis, interneti ühendus hea. Toitlustamise võimalus kohapeal. Lektorile anti positiivne hinnang. Koolitus täitis oma eesmärgi.

Koolitussoovid edasiseks: Sooviti kokku saada uuesti suve lõpus ja käia mõnes talus, et vaadata kuidas on udaratervisealased tegevused farmis tulemusi andnud.

Teema: Infopäev ettevõtte külastusega „Lüpsihügieen ja piimakvaliteet“

Toimumise aeg: 03.03.2022

Toimumiskoht: Kuressaare Hooldekande Päevakeskus ja Kärla POÜ külastus, Saare maakond
Päevakavas:

- keskkonnasõbralikum piimatootmine;
- lehmast valmistoodete kvaliteedini;
- lehma- ja udaratervishoid, vähem antibiootikume;
- kvaliteetne toorpiim ettevõttest;
- lüpsihügieen.

Lektor: Piret Kalmus, Eesti Maaülikool; Indrek Haamer, Jurna talu; Reena Seema, AS Saare Piimatööstus; Ülar Tānak, Kärla POÜ; Marika Oeselg, MES

Osavõtjate arv: 18

Tulemuslikkuse analüüs: Infopäeva eesmärk oli anda juhiseid MO Saaremaa kaubamärgiga toodete kvaliteedi parandamiseks- ahelapõhine vaade lehmast valmistoodete kvaliteedini ning keskkonnasõbralikum piimatootmine ja töötlemine. Jurna talu tutvustas keskkonnasõbralikku loomasööda tootmist ja rohumaade kasutust piimaveistele. R. Seema selgitas millised tegurid on tähtsad toorpiima tootmisel farmis, et tööstusesse jõuaks piim millest toota kõrge kvaliteediga turul konkurentsivõimelist juustu ja teisi piimatooteid. Toodi välja aktuaalseid probleeme ja pakuti lahendusi. Infopäeval anti juhiseid udarahaiguste raviks, kuidas kasutada vähem antibiootikume. Farmi külastusel demonstreeriti lüpsiplatsi udara ettevalmistamist lüpsiks, tutvuti udara- ja lüpsinventari hügieenivahenditega, vaadati farmis lehmade keskkonnatingimusi ja söödakvaliteeti. Infopäevaga jääd rahule. Päevakeskuse uus seminari ruum sobib ürituste läbiviimiseks, interneti ühendus hea. Toitlustamise võimalus kohapeal. Lektoritele anti positiivne hinnang. Infopäev täitis oma eesmärgi. Koolituse materjalid jagati osalejate e-mailile.

Koolitussoovid edasiseks: Kuidas tagada head udaratervist ilma kinnisperioodi ravita.

Teema: Täiendkoolitus (8h) „Veiseliha esmane käitlemine“

Toimumise aeg: 03.03.2022

Toimumiskoht: Muhu Liha Tulundusühistu, Muhu vald, Saaremaa
Päevakavas:

- veiserümba algtootlemine, konditustamine, nõuded käitlemisel;
- liha kvaliteet ja säilitamine.

Lektor: Eve Klettenberg, Olustvere TMK, lihatoodete tehnoloog

Osavõtjate arv: 11

Õppekava kokkuvõte: Veiste algtootlemine: konditustamine, säilitamine, liha kvaliteet.

Nõuded veiseliha käitlemisel. Loob seoseid veiste algtöötlemise ja liha kvaliteedi vahel. Oskab vältida toidu ristsaastumist. Tunneb veisrümbe konditustamise skeeme. Oskab leida informatsiooni veiseliha nõuetekohase käitlemise kohta.

Tulemuslikkuse analüüs: Valdav enamus õppetööst toimus praktilise õppena. Kõiki tegevusi sai õppija omal käel läbi teha. Õppijatele anti E. Klettenbergi poolt koostatud materjalid kuhu oli lisatud vajalikud lingid täiendavaks iseseisvaks õppimiseks. Lihatööstusel olid olemas ruumid, et teostada teoreetilist ja praktilist õpet lihatöötlemise valdkonnas. Osalejatele telliti kohale toitlustamine. Korraldusega jäädi rahule. Koolitus täitis püstitatud eesmärgi.

Koolitussoovid edasiseks: Sooviti lihase liha erinevate tükkide käsitlemist, erinevate kulinaarsete toodete ettevalmistamine säilitamist ning vaakumpakendamine.

Teema: Täiendkoolitus (8h) „Lambaliha esmane käitlemine“

Toimumise aeg: 04.03.2022

Toimumiskoht: Muhu Liha Tulundusühistu, Muhu vald, Saaremaa

Teavitamise kuupäev: 10.02.2022

Päevakavas:

- Lammaste algtöötlemine, konditustamine
- Säilitamine, liha kvaliteet
- Nõuded käitlemisel

Lektor: Eve Klettenberg, Olustvere TMK, lihatoodete tehnoloog

Osavõtjate arv: 11

Õppekava kokkuvõte: Lammaste algtöötlemine. Lambaliha kui tooraine: konditustamine, säilitamine, liha kvaliteet. Nõuded lambaliha käitlemisel. Loob seoseid lammaste algtöötlemise ja liha kvaliteedi vahel. Oskab vältida toidu ristsaastumist. Tunneb lambarümbe konditustamise skeeme. Oskab leida informatsiooni lambaliha nõuetekohase käitlemise kohta.

Tulemuslikkuse analüüs: Valdav enamus õppetööst toimus praktilise õppena. Kõiki tegevusi sai õppija omal käel läbi teha. Õppijatele anti E. Klettenbergi poolt koostatud materjalid kuhu oli lisatud vajalikud lingid täiendavaks iseseisvaks õppimiseks. Lihatööstusel olid olemas ruumid, et teostada teoreetilist ja praktilist õpet lihatöötlemise valdkonnas. Osalejatele telliti kohale toitlustamine. Korraldusega jäädi rahule. Koolitus täitis püstitatud eesmärgi.

Koolitussoovid edasiseks: lihatoodete valmistamine (suitsutamine, vorstid, konservid, eelküpsutatud lihatooded, jm)

Teema: Infopäev „Lüpsihügieen ja piimakvaliteet“

Toimumise aeg: 14.04.2022

Toimumiskoht: Veebikeskkond Zoom

Päevakavas:

- robotlüpsüsteemi võimalused hea udaratervise;
- piima kvaliteet ja lüpsihügieen lüpsirobotis;
- praktilised kogemused tehniku pilgu läbi.

Lektorid: Kärt Kalvet, farminõustaja DeLaval OÜ, Janar Kadastu, tehniline tugi DeLaval OÜ, Marika Oeselg, veisekasvatuse nõustaja Maaelu Edendamise Sihtasutus

Osavõtjate arv: 13

Tulemuslikkuse analüüs: Infopäeval oli kasutatud DeLaval professionaalseid töötajaid seoses sellega, et Eesti Maaülikoolis puudub piisava kompetentsi ja praktiliste oskustega isik. Lisaks on valdavas enamuses farmides kasutusel DeLaval lüpsirobotid. Infopäevaga jäädigi väga rahule. Osalejad said hea ülevaate roboti funktsioonidest mida paremini rakendada lehmade lüpsikiiruse, udarapuhastuse ja süsteemi puhastamiseks. Tehnik jagas nõuandeid piimajahuti ja piimaliinide tõrgete varaseks tuvastamiseks ja hügieenivahendite kasutusest süsteemis. Osalejatele jagati e-mailile loengumaterjalid.

Koolitussoovid edasiseks: Roboti tõrgete, vigade teavituse ja esmaste tehniliste riketega toimetulek farmis.

Teema: Infopäev „Lüpsihügieen ja piimakvaliteet konventsionaalsete lüpsisüsteemidega“

Toimumise aeg, koht: 12.05.2022, veebikeskkond Zoom

Päevakavas:

- lüpsihügieen ja piimakvaliteet karusell- ja platsilüpsidega farmides;
- faktorid mis mõjutavad lehma heaolu ja udaratervist platsilüpsil;
- lüpsihügieen ja kõrge kvaliteediga jahutipiim;
- piimavoolupõhine lüpsimine ja lüpsiplatsi lüpsijõudlus.

Lektorid: Marika Oeselg, veisekasvatuse nõustaja MES; Kärt Kalvet farminõustaja DeLaval; Meelis Müil, Tootejuht DeLaval.

Osavõtjate arv: 16

Tulemuslikkuse analüüs: Infopäeval oli kasutatud DeLaval professionaalseid töötajaid seoses sellega, et Eesti Maaülikoolis puudub piisava kompetentsi ja praktiliste oskustega isik. Lisaks on valdavas enamuses farmides kasutusel DeLaval konventsionaalsed lüpsisüsteemid. Infopäeva peamine eesmärk oli jagada teavet karusell- ja platsilüpsi võimalustest paremini ära kasutada lehmade individuaalset lüpsikiirust, pöörates rohkem tähelepanu automaatika tõhusamale kasutusele lüpsiprotsessis. Erinevate automaatsete tehniliste võimaluste kasutamine lüpsjate töö lihtsustamiseks ja udara ettevalmistamisel lüpsiks. Mastiidi kahtlusega lehmade tuvastamine tehniliste andmete alusel. Osalejad said hea ülevaate kuidas paremini rakendada automaatikat lehmade lüpsimisel, udarahügieeni tagada ja mastiiti tuvastada.

Koolitussoovid edasiseks: Vananenud lüpsiplatside renoveerimine ja automaatsüsteemide lisamise võimalused.

Teema: Infopäev „Veiste aretus“ (piimaveised)

Toimumise aeg, koht: 25.04.2022, toimumiskoht: Veebikeskkond Zoom

Päevakavas:

- genoomaretusväärtuste info;

- geenidefektid;
- ettevõtte efektiivsuse suurendamine läbi genoomaretuse;

Lektor: Tõnu Põlluäär, EMÜ doktorant.

Osavõtjate arv: 33

Tulemuslikkuse analüüs: Infopäeval tutvustati Eestis 2018- 2020.a. läbiviidud genoomaretusväärtuste uuringu tulemusi. Lektor rääkis aretusalastest aspektidest ja aretus trendidest ja uutest tunnustest. Selgitas farmeritele genoomselektiooni võimalustest ja selle toetust. Rõhutati andmete kogumise ja esitamise täpsust loomade kohta. Genotüpiseerimisest on võimalus teha palju erinevaid kokkuvõtteid ning neid farmeritele tutvustada ja leida lahendused karjageneetilise potentsiaali tõstmise ja efektiivsemaks muutmise võimalusi. Valdkonda on veidi keeruline mõista isikutel kellel puuduvad aretusalased algteadmised.

Koolitussoovid edasiseks: Sooviti sarnast infopäeva, kuid auditooriumis, et otse lektoriga suhelda ja selgitusi saada. Selline soov oli paljudel, et paremini mõista protsessi ja teha ettevõttele kantsliku seemenduse tarvis paremaid valikuid uue põlvkonna piimalehmade tootmiseks.

Teema: Infopäev „Põllumajandusloomade heaolu – väikemäletsejad“ (kitsed)

Toimumise aeg: 17.05.2022

Toimumiskoht: Andri-peedo Talu OÜ, Misso vald

Päevakavas:

- Heaolu nõuded
- Kitsedele sobivad pidamistingimused
- Kitsede hooldamine üldise heaolu tagamiseks

Lektor: Luisa Leinberg, peaspetsialist PTA; Linda Pajo, kitsekasvataja Andri-Peedo Talu OÜ; Ell Sellis, nõustaja MES.

Osavõtjate arv: 13

Tulemuslikkuse analüüs: Luisa Leinbergil ei õnnestunud kohale tulla ja tema loengut heaolu nõuetest sai kuulata ja näha ekraanil zoom keskkonnas Andri-Peedo kohviku ruumides. Esitlustehnika võimaldas L. Leinbergil näha auditooriumi ja kuulda otse osalejate küsimusi. L. Pajo tutvustas milliste apsakatega on tema kokku puutunud farmi ehitusel kitsedele sobivate aedikute ja pidamistingimuste loomisel. Tutvustas erinevate vanusrühmadega kitsede vajadusi, gruppe ja pidamisviise ning kitsede lüpsiplatsi toimimist ja lüpsihügieeni tähtsusest kitsepiima tootmisel. Farmis toimus praktiline tutvustus. Räägiti keskkonnahügieenist farmis ja bioohutusest. Lektor esitles näiteid erinevatest juhtumitest, kuidas tallede taastootmine on mõjutatud keskkonna halva hügieeni ja farmeri nõrkade teadmiste tõttu. Loengumaterjalid saadeti osalejate e-mailile. Koolituse läbiviimiseks Andri-Peedo Talu OÜ kohvik sobib väga hästi, internet ja esitlustehnika kohapeal olemas. Toitlustamise võimalus hea. Lektoritele anti positiivne hinnang. Infopäev täitis oma eesmärgi.

Koolitussoovid edasiseks: Piimakitsede karjamaa ja karjatamine ning tervishoid karjatamisperioodil.

Teema: Ettevõtte külastus 1- päevane Eestis

Toimumise aeg: 19.05.2022

Toimumiskoht: Talu ja Tulu OÜ, Pärnu maakond

Päevakavas:

- Lihaveiste karjatamine, karjaaia ehitus.
- Lihaveiste kohtlemine ja käitlemine

Lektor: Targo Pikk mets, lihaveisekasvataja Talu ja Tulu OÜ

Osavõtjate arv: 11

Tulemuslikkuse analüüs: T. Pikk mets esitles farmi külastajatele karjaaia ehitust, milles soovijaid said ise praktiliselt kaasa lüüa. Talu karjamaadel käidi vaatamas ja võrdlemas poollooduliku, uut rajatud ja vanu ümberrajamist vajavaid rohumaid. Demonstreeriti lihaveiste püüdmist karjamaalt kogumisaedikusse, üksiku looma püüdmist grupist, kaalumist (kohtlemine ja käitlemine). Külastajad jagasid oma kogemusi õnnestumistest ja ebaõnnestumistest. Targo selgitas näitlikult looma peal tema välimiku ja toitumuse hindmaist. Vestlusingis vahetati kogemusi, tutvustati üks- teisele mitmete tarvikute kasutust veiste peal (nööridest sõlmed, päitsed, ninarõngas (imemisvastane), fikseerimine, jm. Toitlustus oli talus kohale tellitud. Internet talus olemas. Korraldusega jäädi rahule. Külastus kandis püstitatud eesmärki.

Koolitussoovid edasiseks: Sooviti sarnast külastust suures lihaveise farmis, kus loomade arvu suuruse tõttu on vaja teisi võtteid loomade ajamisel ja kohtlemisel.

Teema: Siseriiklik õppereis lihaveisekasvatajatele

Toimumise aeg: 25.05.2022

Toimumiskoht: Lahe Maamees OÜ ja Villa Mööbel OÜ Lääne-Virumaa

Teemad, lektorid:

- Herefordi tõugu lihaveiste aastaringne välitingimustes pidamine, pärandkooslustel karjatamine; Raul Rätsep, lihaveisekasvataja Villa Mööbel OÜ
- Limusiini tõugu lihaveiste kasvatamine ja rannaniitudel karjatamine. Diana Pärna, lihaveisekasvataja Lahe Maamees OÜ

Osavõtjate arv: 15

Tulemuslikkuse analüüs: Osalejatele oli renditi väikebuss, et kohapeal ringi liikudes bussis ettevõtteid saavad tutvustada oma tootmist. Lahe Maamees OÜ-s külastati erineva vanusega ja botaanilise koostisega rohumaid, niitelised ja karjatavad. Külastati rannakarjamaad ja tunti huvi kuidas veistele efektiivselt karjatamist korraldada, arutleti sellest tulenevaid probleeme nii loomadele kui keskkonna aspekte. Jagati kogemusi limusiini veiste kasvatamisel. Villa Mööbel OÜ-s R. Rätsep näitas varjualuseid veistele, talvist söötmise ja pidamise võimalusi. Karjamaal külastati ammekarja koos väikeste vasikatega, tutvuti rotatsioonkarjatamise korraldusega talus. Vestlusing toimus pärast ettevõtete külastusi Võhma Seltsimajas kohvilauas, kus tehti päeva kokkuvõte.

Koolitussoovid edasiseks: Sooviti edaspidigi selliseid korraldusi silmaringi avardamiseks ja kogemuste vahetamiseks.

KOKKUVÕTTEKS

Tegevused toimusid ajavahemikul 01.01.- 30.06.2022. Muudatus toimus 13.märts planeeritud Andri- Peedo Talu OÜ-s heaolukoolitus kitsekasvatajatele, seoses COVID -19 ühe ettevõtte pereliikme haigestumisega. Lubatud koolitus lükati edasi 17.05, mis antud päeval ka toimus. Kõik ülejäänud tegevused toimusid vastavalt planeeritud kuupäevale, ajakavale ja lektoritega.

Koostööd tegevuste planeerimisel on tehtud põllumajandusettevõtetega Villa Mööbel OÜ, Lahe Maamees OÜ, Talu ja Tulu OÜ, Andri-Peedo Talu OÜ, Jurna Talu FIE, Kärla POÜ. Lisaks farmisisendeid paigaldava ja hooldava ettevõttega DeLaval OÜ, lihatööstusega Muhu Liha Tulundusühistu, Olustvere Teenindus ja Maamajanduskool, AS Saaremaa Piimatööstus, Eesti Maaülikool, Agro Konsulent MTÜ, Võhma Seltsimaja, Kuressaare Hoolekande Päevakeskus.

Perioodi 01.07. – 31.12.2022 tegevuste planeerimine on alanud.

Planeeritavad tegevused 2022. a. II poolaastal:

JRK NR	INFOPÄEVAD	TEGEVUSE NIMETUS	AEG	TÄITJA
1	Infopäev veebis lektoritasuga	Piimalehmade praakimine ja hukkumine kaasaegsetes kõrgetoodangulistes piimakarjades	7. dets.	EMÜ
2	Infopäev veebis lektoritasuga	Käitumuslikud markerid vasika tervise hindamisel	16. sept.	EMÜ
3	Infopäev veebis lektoritasuga	Loomakasvatustes tekkiv CO2 ja selle vähendamine	8. sept.	EMÜ
4	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Separatsioonid sönniku kasutamine allapanuna	II p/a	MES
5	Infopäev ettevõtte külastusega 6 ak tundi	Lüpsihügieen ja piima kvaliteet	II p/a	MES
6	Infopäev ettevõtte külastusega 6 ak tundi	Veiste söötmine ja söödahügieen	II p/a	MES
7	Infopäev ettevõtte külastusega 6 ak tundi	Veiste söödaratsiooni koostamine (algajatele)	II p/a	MES
8	Infopäev vähemalt 3 ak tundi	Bioturvalisuse kava koostamine linnukasvatuse ettevõttes	II p/a	MES
9	Infopäev vähemalt 3 ak tundi	Bioturvalisus linnukasvatuse ettevõttes	II p/a	MES
10	Infopäev välislektoriga	Rohumaade kasutamine ja karjatamine lihavesikasvatustes, roll ökosüsteemis	II p/a	MES
11	Infopäev välislektoriga	Veiserümpade klassifitseerimise põhimõtted	aug / sept	EPKK
12	Infopäev välislektoriga	Veiserümpade klassifitseerimise põhimõtted	aug / sept	EPKK
13	Infopäev veebis lektoritasuta stuudiota	Sööda ohutus läbi ennetava tegevuse	aug / sept	EPKK

JRK NR	INFOPÄEVAD	TEGEVUSE NIMETUS	AEG	TÄITJA
14	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Uuemad arengud piimakarja söötmisel	sept / okt	EPKK
15	Infopäev veebis lektoritasuga	Loomakasvatuse tehnoloogiad (ehitised, hoidlad, sõnnikumajandus, biogaasi tootmine) muutuvate keskkonnanõuete kontekstis	sept.	EPKK
16	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Põllumajandusloomade aretus - piimaveisekasvatus	7. v 8. sept.	EPKK
17	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Põllumajandusloomade aretus - seakasvatus	23. nov.	EPKK
18	Infopäev veebis lektoritasuga	Loomade söötmine ja heaolu - seakasvatus	24. nov.	EPKK
19	Infopäev veebis lektoritasuga	Loomade käitlemine ja psühholoogia - lihaveis	30.sept.	EPKK
20	Infopäev veebis lektoritasuga	Bioohutuskava koostamine ja rakendamine - mäletsejatele	aug / sept	EPKK
21	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Majandusnäitajate arvutamine lihaveisekasvatusega tegelevas ettevõttes	sept / okt	EPKK
22	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Lihaveiste heaolunõuded ja nende tagamine	okt.	EPKK
23	Infopäev veebis välislektoriga ja/või tõlkega	Kvaliteetse liha tootmine alates lihaveiste söötmisest ja aretusest	16. sept.	EPKK
24	Infopäev välislektoriga, 6 akundi	Lammaste kunstlik seemendamine	sept / okt	EPKK
25	Infopäev veebis lektoritasuga	Ohustatud tõud	okt. lõpp	EPKK
	KONVERENTSID			
26	Konverents mitme välislektoriga	Baltiriikide aretusala konverents	II p/a	EMÜ
27	Konverents ühe välislektoriga	Lihafoorum	10. nov.	EPKK
28	Konverents ühe välislektoriga	Lamba- ja kitsekasvatajate konverents	11. nov.	EPKK
29	Konverents mitme välislektoriga	Lihaveisekasvatuse konverents	13. okt.	EPKK
	TÄIENDUSKOOLITUSED			
30	Ühepäevane täienduskoolitus	Põllumajandusloomade transport vastavalt loomakaitsenõuetele, pädevuskoolitus (8 at)	18. nov.	EMÜ
31	Ühepäevane täienduskoolitus	Rohumaaviljelus ja sööda tootmine arvestades süsinikuvaba farminduse reegleid (8 at)	28. okt.	EMÜ
32	Ühepäevane täienduskoolitus	Söödaratsiooni koostamine (6 at)	II p/a	EMÜ
33	260 h täienduskoolitus	Karjatervis, veterinaararstide koolitus	jaan. - dets.	EMÜ
34	Ühepäevane täienduskoolitus	Põllumajandusloomade heaolu koolitus: väikemäletsejalised (lambad) - 2 tk	II p/a	MES
35	Ühepäevane täienduskoolitus	Põllumajandusloomade heaolu koolitus: väikemäletsejalised (lambad) - 2 tk	II p/a	MES
	ÕPIRING, ÕPPEREIS JA ETTEVÕTETE KÜLASTUS			
36	Õpiring	Piimakarjakasvatajate õpiring	II p/a	MES

JRK NR	INFOPÄEVAD	TEGEVUSE NIMETUS	AEG	TÄITJA
37	Õppereis siseriiklik, ühepäevane	Siseriiklik õppereis piimaveisekasvatajatele	II p/a	MES
38	Õppereis välisriiki, vähemalt kolmepäevane	Lihaveisekasvatajate õppereis Poola - karjad, tööstused, kvaliteedikavaga tutvumine	aug / sept	EPKK
39	Õppereis välisriiki, vähemalt kolmepäevane	Piimaveisekasvatajate õppereis Iirimaa	III v IV kv	EPKK
	TEABEMATERJAL või KÄSIRAAMAT			
40/41	Ajakiri "Töuloomakasvatus"	Ajakiri "Töuloomakavatus"	III ja IV kv	EPKK

2022. a. tellimuse planeerime täita täies mahus.

Partnerite kokkuvõtete põhjal koostas aruande

Maire Vimb

EPKK projektijuht

maire@epkk.ee

+372 50 86 664